

RAPORT O STANIE SANITARNYM MIASTA ELBLĄG ROK 2023

Wstęp	str. 2
Choroby zakaźne, epidemiologia	str. 3
Szczepienia	str. 21
Stan sanitarny podmiotów leczniczych	str. 26
Ocena zaopatrzenia ludności w wodę	str. 30
Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej	str. 33
Ocena warunków higieny i bezpieczeństwa pracy	str. 37
Higiena żywienia, żywności i przedmiotów użytku	str. 42
Ocena stanu sanitarnego placówek oświatowo-wychowawczych	str. 49
Promocja zdrowia i oświata zdrowotna	str. 54
Zapobiegawczy nadzór sanitarny	str. 67

I. WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego.

Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego na terenie miasta Elbląga prowadzone w roku 2023, odbywały się na podstawie rocznego planu pracy na rok, wynikającego z zakresu zadań ustawowych wykonywanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Złożyły się na nie także nieplanowane działania doraźne, wynikające z potrzeb bieżących, mieszczące się w kompetencjach Inspekcji Sanitarnej.

W 2023 r. zdecydowana większość potencjalnych zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych, mierzona wskaźnikami epidemiologicznymi, nadal utrzymywała się na wcześniej osiągniętym, akceptowalnym poziomie. Wyniki kontroli sanitarnych nadzorowanych podmiotów, przeprowadzanych w roku 2023, wykazały dalszą poprawę standardów technicznych związanych z bezpieczeństwem sanitarnym (zdrowotnym).

Kontynuowano także działania oświatowo-promocyjne, mające na celu wzrost poziomu wiedzy ludności, dotyczącej zdrowia i jego zależności od własnej świadomości i dbałości swoje zdrowie.

Szczegółowa charakterystyka zjawisk i przyczyn składających się na ocenę stanu sanitarnego miasta Elbląga została zawarta w poniższej analizie.

II. CHOROBY ZAKAŻNE, EPIDEMIOLOGIA

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu prowadzi monitoring oraz ocenę sytuacji sanitarno-epidemiologicznej na terenie miasta Elbląg w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne oraz wyniki badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych.

Rejestracja zgłoszeń odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny.

Faktyczny obraz sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń zależy od rzetelności i terminowości zgłoszeń podejrzeń lub rozpoznań chorób i zakażeń oraz informacji o wykryciu czynników chorobotwórczych, dokonywanych przez lekarzy, a także pracowników laboratoriów mikrobiologicznych i analitycznych, przekazywanych do organów PIS.

Prawidłowość dokonywanych ocen epidemiologicznych oraz celowość i skuteczność planowanych i realizowanych działań, zależą od wielu czynników. Poza wspomnianą rzetelnością i terminowością zgłoszeń istotne znaczenie ma zakres stosowanej diagnostyki laboratoryjnej, wynikającej z aktualnego stanu wiedzy i techniki diagnostycznej, ale także od stopnia wykorzystania przez lekarzy istniejących możliwości badań.

Wprowadzanie nowych technik laboratoryjnych, pozwalających identyfikować czynniki chorobotwórcze lub stany chorobowe, które dotychczas nie były rozpoznawane, wdrażanie nowej wiedzy z zakresu etiologii chorób lub mikrobiologii, a także, co równie istotne, dostęp do środków finansowych, umożliwiających skorzystanie z diagnostyki laboratoryjnej, decydują o prawidłowym i odpowiednio wczesnym rozpoznaniu zagrożeń oraz o podjęciu skutecznych działań przeciw szerzeniu się tych zagrożeń.

Podstawą działań podejmowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu w roku 2023 było gromadzenie zgłoszeń o podejrzeniach lub rozpoznanych przypadkach chorób zakaźnych i zakażeń oraz zgłoszeń dodatknych wyników badań laboratoryjnych w kierunku zakaźnych czynników chorobotwórczych.

Bezpośrednim skutkiem uzyskanych informacji były działania przeciwepidemiczne, podejmowane przez PPIS bezzwłocznie po ich otrzymaniu. Polegały one przede wszystkim na ustalaniu źródeł choroby, mechanizmów, które umożliwiły ich transmisję, dróg którymi się przenosiły, a także, co było istotą szybkich interwencji, na ustaleniu innych osób, które były narażone na zachorowanie lub zakażenie (tzw. osoby z kontaktu) w celu ich ochrony przed skutkami tego narażenia (objęcie nadzorem epidemiologicznym, skierowanie w celu objęcia nadzorem lekarskim, wykonanie szczepienia ochronnego, uniemożliwienie kontaktu zawodowego z innymi osobami wrażliwymi itp.).

W roku 2023 pracownicy PSSE w Elblągu przeprowadzili 2059 wywiadów epidemiologicznych, które były wykonywane między innymi z powodu zakażenia wirusem SARS-Cov-2 (1246) oraz uwagi na narażenie na zakażenie wirusem wścieklizny (po ryzykownych kontaktach ze zwierzętami), po infekcjach żołądkowo-jelitowych, w przypadkach zakażeń ośrodkowego układu nerwowego (zapalenia mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych), posocznicy, potwierdzeń nosicielstwa wirusowych zapaleń wątroby, zakażeń odkleszczowych itp. Wywiady epidemiologiczne dla wybranych chorób zakaźnych zostały wprowadzone do ogólnopolskiego systemu nadzoru epidemiologicznego EpiBaza.

1. Zachorowalność na wybrane choroby zakaźne na terenie Miasta Elbląga w roku 2023.

Choroby przenoszone drogą pokarmową

Do chorób przenoszonych drogą pokarmową zalicza się zarówno choroby odzwierzęce przenoszone poprzez żywność, które są najpowszechniejszą przyczyną zakażeń w tej grupie chorób, jak również choroby, które występują wyłącznie u człowieka, takie jak zakażenia rotawirusowe, norowirusowe, a także wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW typu A).

Stanowiący bardzo poważny problem epidemiologiczny po II Wojnie Światowej dur brzuszny obecnie występuje w Polsce sporadycznie i wiąże się najczęściej z powrotem z wyjazdów do krajów endemicznego występowania tej choroby.

W przypadku grupy chorób bakteryjnych profilaktyka zachorowań polega przede wszystkim na przestrzeganiu zasad higieny podczas przechowywania i przygotowywania żywności. Przed zachorowaniem na WZW typu A oraz dur brzuszny można skutecznie chronić się poprzez szczepienia.

1. 1 Bakteryjne zakażenia jelitowe - salmonellozy

W Elblągu wśród przyczyn zatruc pokarmowych nadal najczęstszą jest zakażenie wywołane odzwierzęcymi pałeczkami jelitowymi *Salmonella*.

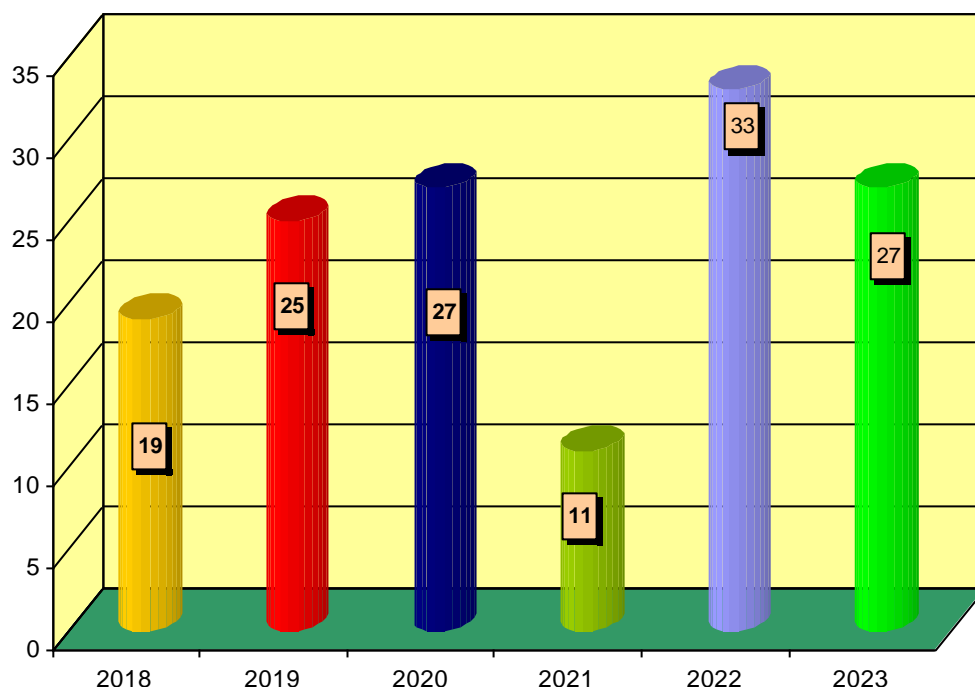
W 2023 r. potwierdzono 27 zachorowań wywołanych tą bakterią (17 osób hospitalizowano). Jest to mniej niż w roku poprzednim, w którym odnotowano 33 przypadki (15 osób hospitalizowano), niemniej wzrosła nieznacznie liczba hospitalizacji. Dominującym typem serologicznym zakażeń jest nadal *Salmonella Enteritidis*.

Najczęstszym źródłem ognisk zbiorowych zatruc i zakażeń pokarmowych są skażone: mleko i inne produkty nabiałowe, gotowe dania (gotowe potrawy/gotowe posiłki), jaja oraz produkty je zawierające, mięso wieprzowe i drobiowe, owoce morza oraz wtórnie zanieczyszczona żywność pochodzenia roślinnego.

Chorobotwórcze dla człowieka bakterie powszechnie występują w przewodach pokarmowych zwierząt i w czasie procesu produkcyjnego może dochodzić do zanieczyszczenia mięsa. Nieodpowiednia obróbka termiczna żywności (niewłaściwa temperatura, zbyt krótki czas obróbki), niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzeganie warunków chłodzenia, a także zanieczyszczenie krzyżowe podczas przechowywania i przygotowywania potraw może prowadzić do zakażenia na człowieka.

Liczbę zachorowań na salmonellozy w latach 2018–2023 przedstawia (Wykres Nr 1).

Wykres Nr 1. Salmoneloza - zatrucia pokarmowe

W 2023 r. zarejestrowano 4 ogniska zatruć pokarmowych. Czynnikiem etiologicznym zakażeń przewodu pokarmowego w trzech ogniskach były pałeczki *Salmonella Enteritidis*, natomiast w jednym przypadku pałeczki ***Salmonella Typhimurium***.

W trakcie prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego ustalono w jednym przypadku źródło zakażenia, którym były domowej produkcji krokiety z mięsem.

Nadzorem epidemiologicznym objęto 32 osoby. Wydano 14 decyzji administracyjnych dotyczących wstrzymania uczestnictwa dziecka w zorganizowanych formach wychowania przedszkolnego do czasu uzyskania 3-krotnych kolejnych ujemnych wyników badań kału w kierunku obecności pałeczek *Salmonella* i 3 decyzje o odsunięciu od pracy osób zatrudnionych w zakładzie produkcji i obrotu żywnością oraz w zakładach opieki zdrowotnej. Działania takie mają na celu ograniczenie ryzyka przeniesienia zakażenia inne osoby.

W roku 2023 nie stwierdzono żadnych nowych przypadków zachorowań na dur brzuszny lub dury rzekome. Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Elblągu pozostaje jeden stały nosiciel duru brzusznego, który jest objęty nadzorem epidemiologicznym.

1.2 Zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile*.

Liczba stwierdzonych zakażeń przewodu pokarmowego wywołanego przez *Clostridium difficile* w 2023 r. zwiększyła się w stosunku do 2022 r., gdzie stwierdzono 87 zakażeń i wyniosła 116 przypadków. Wszystkie przypadki zakażeń wykrywane były w trakcie monitoringu biegunek występujących u pacjentów hospitalizowanych w oddziałach szpitalnych. Niestety badania takie nie są zlecane przez lekarzy w lecznictwie ambulatoryjnym.

Zakażenia *Clostridium difficile* są związane m.in. z szerokim stosowaniem antybiotykoterapii, przewlekłym stosowaniem leków zmniejszających wydzielanie soku żołądkowego (blokery receptora H2 oraz pompy protonowej), leków immunosupresyjnych, cytostatyków itp.

W zapobieganiu transmisji drobnoustroju zaleca się izolację pacjentów zakażonych, częste mycie i dezynfekcję rąk, stosowanie rękawic ochronnych i odzieży przez personel medyczny. Pomimo podejmowanych przez personel szpitali działań ograniczających szerzenie się zakażeń, infrastruktura oddziałów szpitalnych (zbyt mała ilość toalet dla pacjentów, zbyt mała powierzchnia pokoi łóżkowych itp.) oraz stale rosnąca liczba pacjentów przyjmowanych ponad normatywną liczbę łóżek, szczególnie na oddziałach internistycznych sprzyjała szerzeniu się zakażeń szpitalnych.

1.3 Zakażenia jelitowe wywołane przez *Campylobacter* i *Yersinię*

W 2023 r. w Elblągu zarejestrowano 2 zachorowania wywołane przez bakterię *Campylobacter jejuni*. Dla porównania w 2022 r. odnotowano 7 przypadków zakażenia jelitowego wywołanego przez ten drobnoustroj. Głównym nośnikiem chorobotwórczych dla człowieka bakterii *Campylobacter* sp. są skażone: surowy (niedogotowany/niedopieczony) drób lub inne mięso, niepasteryzowane mleko krowie i kozie oraz ich przetwory.

W zakresie zakażeń wywołanych przez pałeczki z rodzaju *Yersinia* w Elblągu nie zarejestrowano żadnego przypadku (w 2022 r. zgłoszono 4 przypadki).

1.4 Zakażenia jelitowe wywołane przez *Escherichia coli* (pałeczka okrężnicy).

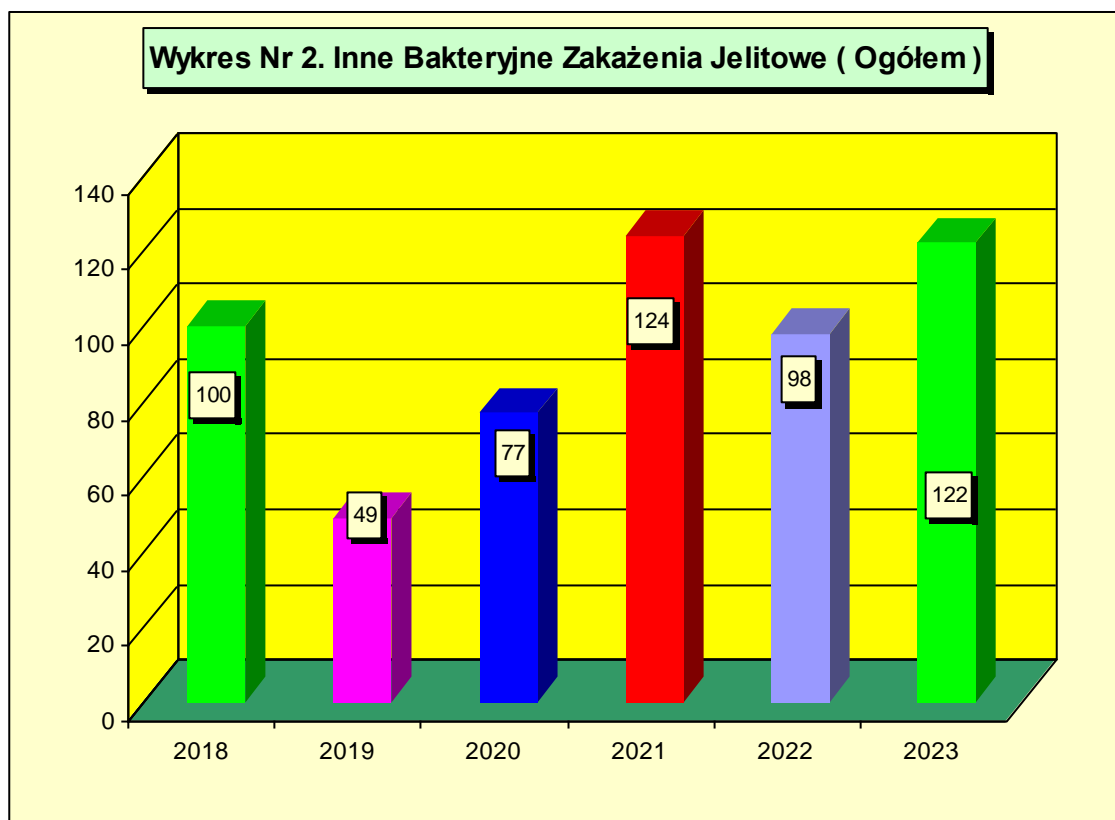
W roku 2023 w Elblągu zanotowano 3 przypadki zakażeń enterokrwotoczną (werotoksyczną) *Escherichia coli* O 157. Wszystkie zachorowania dotyczyły dzieci, które z objawami biegunki trafiły do szpitala. W jednym przypadku po objawowej bieguncie rozwinął się zespół hemolityczno-mocznicowy. Nadzorem epidemiologicznym objęto 72 osoby ze styczności.

Szczepy enterokrwotocznych *Escherichia coli* występują w przewodzie pokarmowym przeżuwaczy, takich jak bydło, kozy, owce, jelenie i łosie, inne zwierzęta np. świnie czy ptaki mogą również być nosicielem ww. szczepów. Najczęstszym źródłem zakażenia człowieka jest spożywanie: zanieczyszczonej wody (najczęściej przypadkowe, np. podczas pływania), żywności (surowe lub niedogotowane lub niedopieczone mięso), niepasteryzowanego mleka lub produktów mlecznych, bezpośredni kontakt ze zwierzętami lub kałem chorych ludzi (np. przy zmianie pieluch). Biegunka wywołana przez szczepy STEC ma najczęściej charakter samoograniczający się i ustępuje do 7 dni. Najgroźniejszym powikłaniem zakażenia jest zespół hemolityczno-mocznicowy, który rozwija się od 2 do 14 dni po bieguncie u kilku procent chorych, najczęściej u małych dzieci oraz osób w podeszłym wieku.

Ogółem w roku 2023 poza zakażeniami przewodu pokarmowego wywołanymi przez pałeczki *Salmonella* zarejestrowano 122 przypadki innych bakteryjnych zakażeń jelitowych (wzrost w stosunku do roku 2022) wywołanych m. in. przez *Clostridium difficile* (116 zakażeń), *Campylobacter jejuni* (2 zakażenia) i enterokrwotoczną *Escherichia coli*

(3 zakażenia), nieokreślone (1 zakażenie). Z powodu w/w zakażeń jelitowych hospitalizowano 111 osób.

Liczbę zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe w latach 2018–2023 przedstawia (Wykres Nr 2).

1.5. Wirusowe zakażenia jelitowe.

Najważniejsze choroby przenoszone drogą pokarmową o etiologii wirusowej (rotawirusy, norowirusy i WZW A) występują wyłącznie u ludzi, a szerzą się przez kontakt bezpośredni, pośredni lub poprzez wtórne skażenie żywności, w tym często roślinnej (jak mrożone owoce zanieczyszczone przez osoby je zbierające).

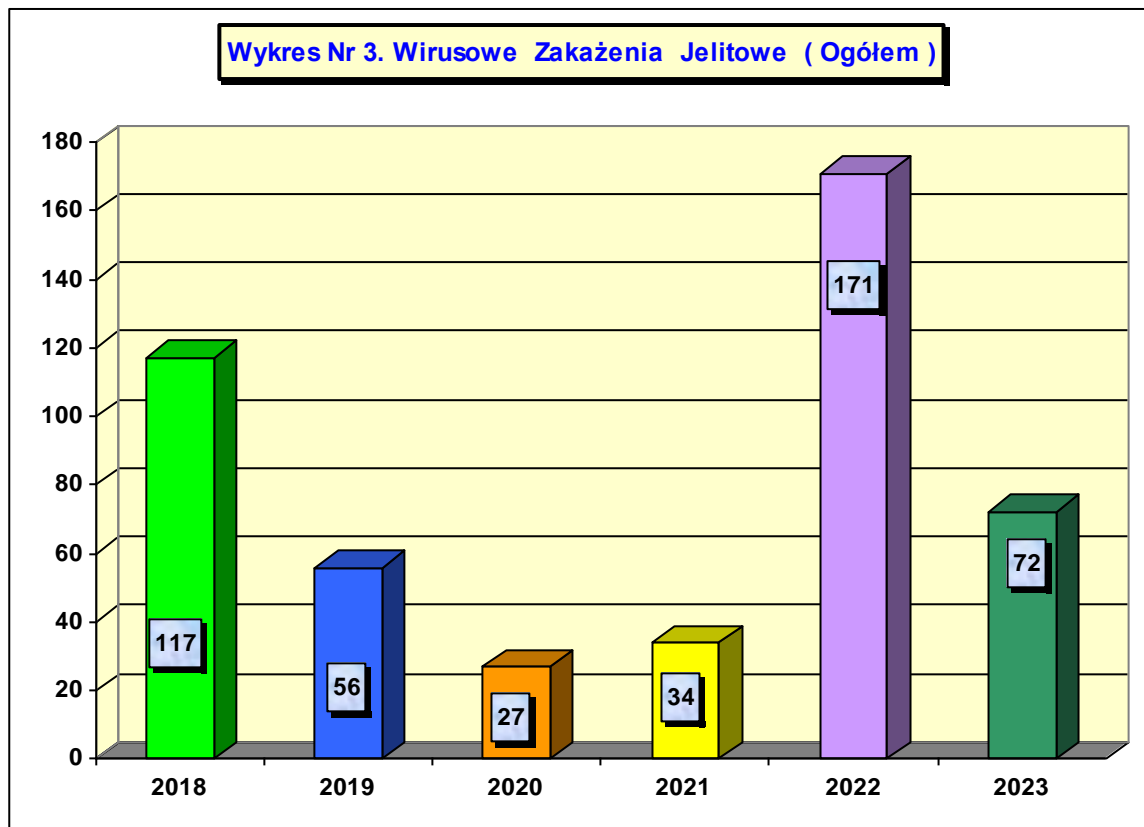
W roku 2023 zanotowano 72 zakażenia jelitowe wywołane przez wirusy (Wykres Nr 3), w tym:

- 11 przypadków wywołanych przez rotawirusy,
- 18 przypadków wywołanych przez norowirusy,
- 26 przypadków wywołanych przez inne określone i nieokreślone wirusy,
- 17 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych u dzieci do lat 2.

To zdecydowanie mniej niż w 2022 roku, kiedy to zarejestrowano 171 przypadków wirusowych zakażeń jelitowych.

Zdecydowana większość zachorowań wywołanych przez norowirusy, zdiagnozowana była u hospitalizowanych dzieci do lat 2 (12 przypadków).

Do 2021 r. dominującą rolę jako czynnik etiologiczny zakażeń pełniły rotawirusy. Szczególnie narażone na infekcję są dzieci od 3 miesiąca do 3 roku życia, u których choroba ma także najcięższy przebieg. U starszych dzieci oraz dorosłych przebiega ona łagodniej lub nawet bezobjawowo. Dzieci urodzone po 31.12.2020 r. są objęte bezpłatnymi szczepieniami przeciw rotawirusom, co ograniczy w dużym stopniu zakażenia tym wirusem u dzieci.

1.6 . Wirusowe zapalenie wątroby (wzw) typu A

W 2023 r. na terenie miasta Elbląga nie zarejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw typu A).

Zakażenie wirusem zapalenia wątroby typu A (HAV) jest na całym świecie przyczyną 1,4 mln przypadków ostrego wzw typu A rocznie. Zachorowania występują endemicznie na całym świecie, szczególnie na obszarach o złym stanie sanitarnym. W krajach o niskim statusie sanitarnym do większości zakażeń dochodzi w dzieciństwie i z tego względu przebiegają one bezobjawowo. W krajach europejskich zachorowania występują najczęściej u osób dorosłych i mają przebieg objawowy. Zakażenia są najczęściej wynikiem pojedynczych zawleceń z zagranicy, ale mogą też przybierać postać dużych ognisk.

Długi okres wylęgania (1-2 mies.), a przede wszystkim intensywne wydalanie wirusa z układu pokarmowego już w okresie 14-21 dni poprzedzających wystąpienie objawów chorobowych, uniemożliwia szybkie wykrycie osób zakażonych i sprzyja „cichemu” rozszerzaniu się ognisk.

Szczepienie przeciw wzw A jest najlepszym sposobem zapobiegania zachorowaniom. Skuteczność szczepienia przeciw wzw A po podaniu 2-ch zalecanych dawek, oceniana jest na poziomie 98%, utrzymuje się nie krócej niż 15 lat.

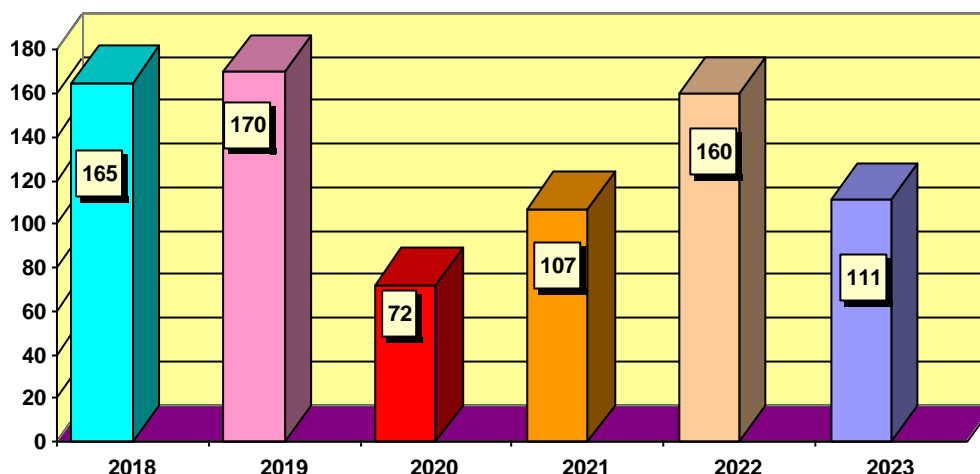
1.7. Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe biologicznie nieokreślone (BNO), o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W roku 2023 do PSSE w Elblągu zgłoszono 111 przypadków BNO (Wykres Nr 4), w tym 39 zachorowań dotyczyło dzieci do 2 roku życia, z czego 29 było hospitalizowanych – (Wykres Nr 4a). Łącznie leczeniem szpitalnym objęto 75 osób.

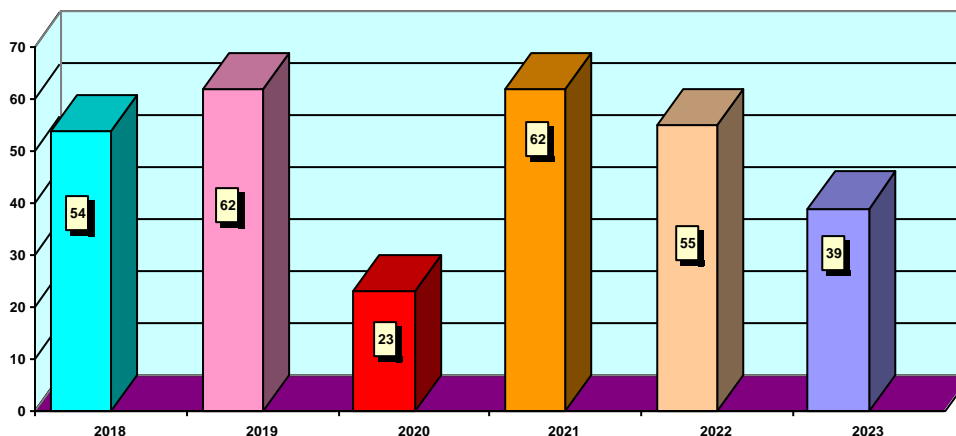

Liczba nie zdiagnozowanych laboratoryjnie infekcji przewodu pokarmowego o podłożu zakaźnym zmalała w stosunku do poprzedniego roku, gdzie zarejestrowano 160 zakażeń. Zgłaszane są przede wszystkim przypadki cięższe, które trafiają do lekarza, a szczególnie te, które są hospitalizowane. Wiele przypadków o lżejszym przebiegu nie są zgłaszane lub kwalifikowane są przez lekarza jako nieżyt żołądkowo-jelitowy, który nie podlega zgłoszeniu.

Wykres Nr 4. Biegunka i zakażenie jelitowe BNO (Biologicznie Nieokreślone)

Wykres Nr 4a. Biegunka i zakażenie jelitowe BNO (Biologicznie Nieokreślone) u dzieci do lat 2

1.8 Inwazyjna choroba meningokokowa

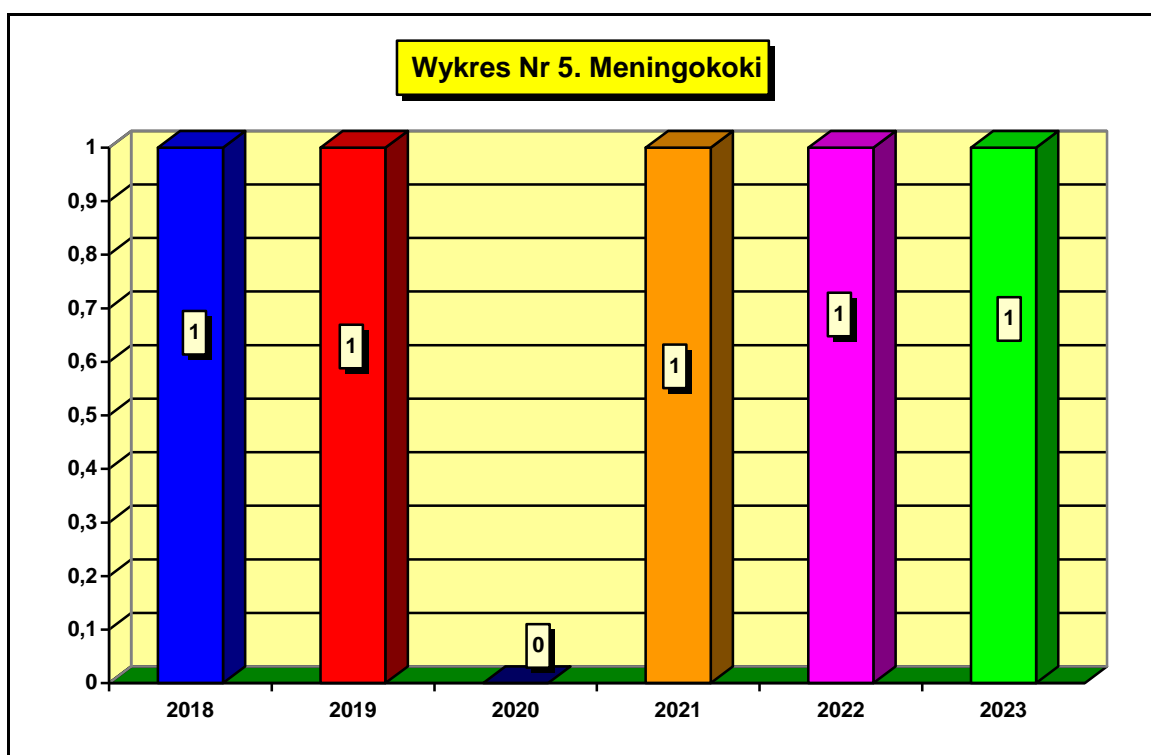
W roku 2023 w Elblągu zarejestrowano 1 przypadek zachorowania wywołanego przez *Neisserię meningitidis* (w 2022 roku zanotowano również 1 przypadek). Nadzorem epidemiologicznym i chemioprophylaktyką objęto 15 osób z bliskiego otoczenia chorego.

Działania PPIS zawsze polegają na jak najszybszej identyfikacji osób, które w ciągu kilku dni poprzedzających zachorowanie miały z chorym kontakt uprawdopodobniający przeniesienie zakażenia, dotarcia do tych osób (lub ich opiekunów) i skierowaniu ich do lekarzy rodzinnych w celu natychmiastowego podjęcia chemioprophylaktyki, a czas

wykonania tych czynności nie przekracza 24 godzin od chwili powiadomienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu o podejrzeniu bądź rozpoznaniu zakażenia przez służby medyczne.

W Polsce szczepienia przeciw meningokokom są zalecane (niefinansowane z budżetu Ministra Zdrowia). Zasady profilaktyki przeciw tym zakażeniom dostępne są na stronie BIP Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu lub na stronie PZH www.szczepienia.pzh.gov.pl.

Liczbę zachorowań na chorobę meningokokową w latach 2018–2023 przedstawia (Wykres Nr 5).

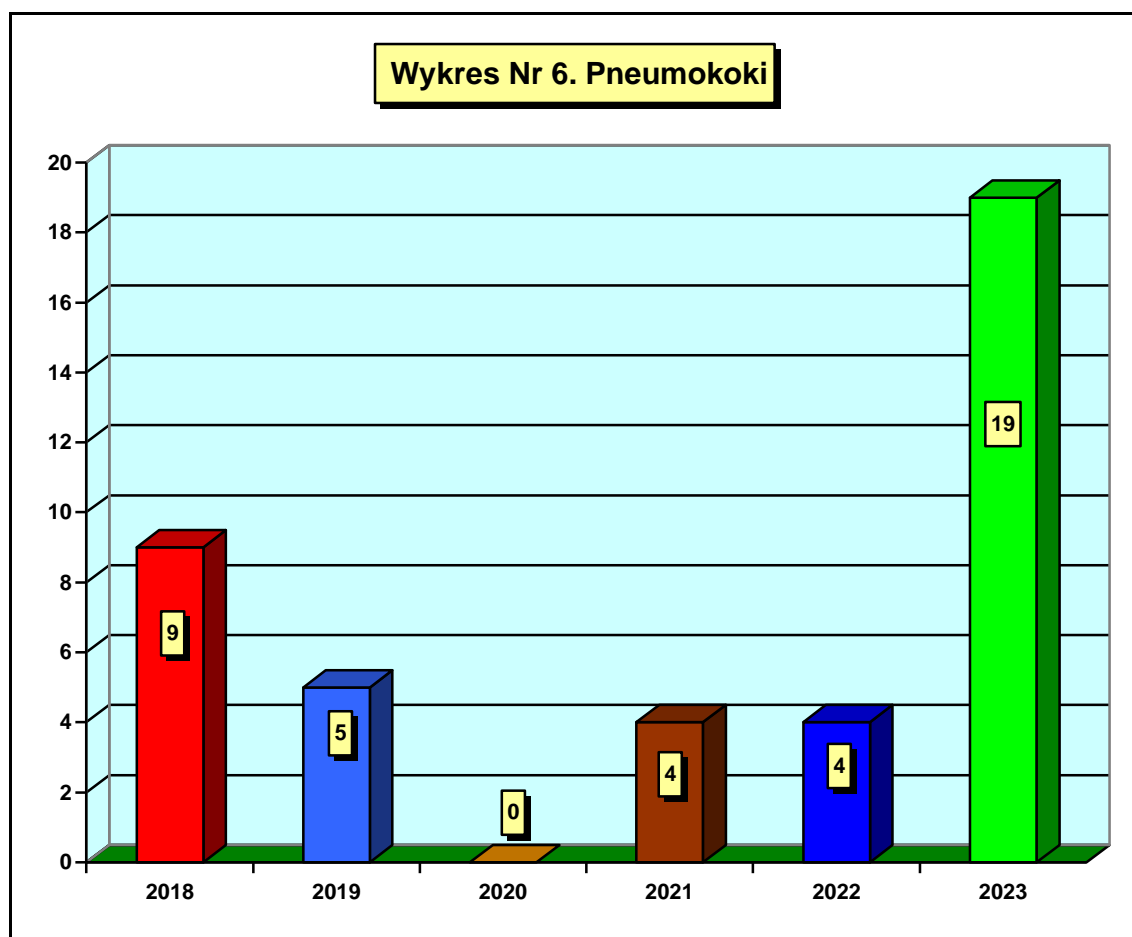

1.9 Choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* (pneumokoki)

W roku 2023 do PSSE w Elblągu zgłoszono 19 przypadków zachorowań wywołanych przez pneumokoki (**Wykres Nr 6**), które przebiegały w postaci zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu (2 przypadki), posocznicy (15 przypadków), innej określonej i nieokreślonej (2 przypadki). Nadzorem epidemiologicznym objęto 44 osoby ze styczności z osobami chorymi.

Zakażenia pneumokokowi są infekcjami niedostatecznie diagnozowanymi – badania laboratoryjne wykonuje się głównie u osób dotkniętych ciężkim przebiegiem choroby (przede wszystkim inwazyjną postacią choroby), głównie hospitalizowanych. Statystyki oparte tylko na nielicznych zgłoszeniach od lekarzy są więc niewiarygodne i nie oddają rzeczywistej skali problemu.

W 2017 r. do Kalendarza Szczepień Ochronnych wprowadzono obowiązek szczepień p/pneumokokom wszystkich dzieci urodzonych od 01.01.2017 r.

Choroby odzwierzęce

Istotną grupę zagrożeń stanowią choroby odzwierzęce przenoszone przez wektory (stawonogi), zoonozy nabywane w wyniku bezpośredniego kontaktu z chorym zwierzęciem (np. wścieklizna) oraz choroby pasożytnicze (bąblowica). Na niektóre zoonozy (np. borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu) narażone są statystycznie bardziej istotnie pewne grupy zawodowe, jak leśnicy i rolnicy.

1.10. Borelioza (Choroba z Lyme)

W 2023 roku zgłoszono 33 potwierdzone przypadki boreliozy (w porównaniu z 2022 rokiem zarejestrowano 23 przypadki). Żadna zakażona osoba nie podlegała hospitalizacji (Wykres Nr 7).

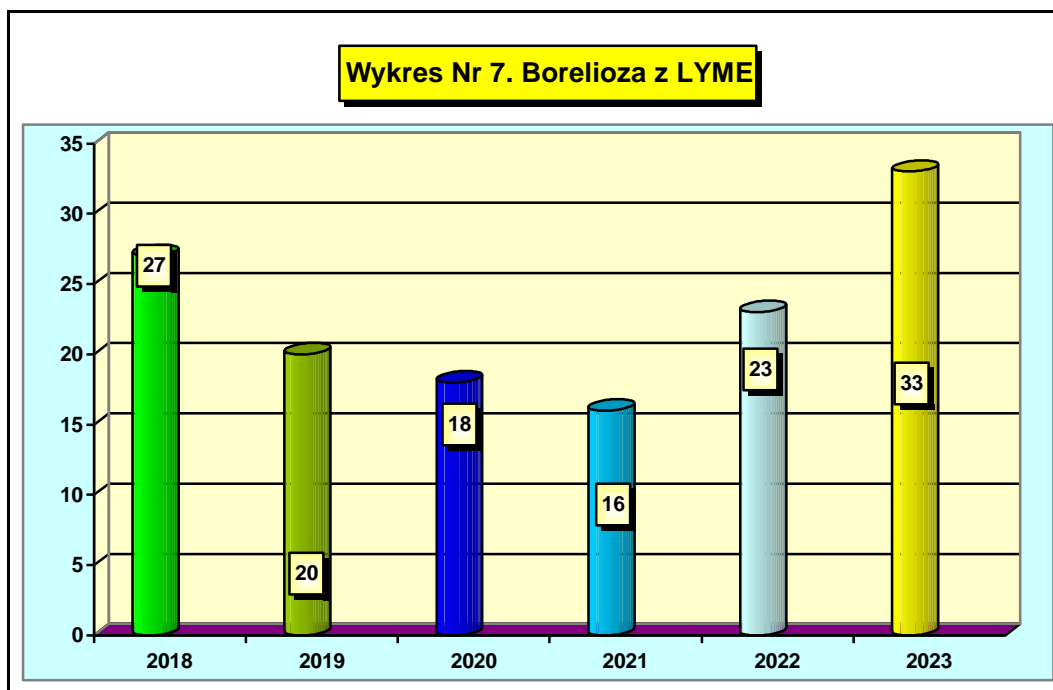
W większości przypadków charakterystycznym pierwotnym objawem choroby był rumień wędrujący.

Borelioza z Lyme jest najczęściej występującą chorobą odkleszczową w Polsce i Europie, wywołaną przez krętki (bakterie) z rodzaju *Borrelia burgdorferi*. Choroba ta jest przenoszona przez kleszcze z rodzaju *Ixodes*, a rezerwuarem dla tego drobnoustroju są dzikie i domowe zwierzęta – gryzonie, drobne ssaki oraz ptaki. Borelioza występuje na całej półkuli północnej, ale także w Australii. Obszar całej Polski uznawany jest za terytorium endemiczne dla tej choroby, co oznacza, że kleszcze będące wektorami krętków z rodzaju *Borrelia* są obecne na terenie całego kraju.

Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy nt. tej choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych oraz właściwego postępowania w przypadku ukąszenia przez kleszcza.

Narażenie mieszkańców Elbląga na boreliozę jest niezmiennie wysokie. Miasto znajduje się w rejonie uznawanym już od wielu lat za endemiczny dla tej choroby (czynnik ją wywołujący „zadomowił” się na tym terenie, znajdując optymalne warunki do życia).

Do okoliczności sprzyjających utrzymywaniu się tego stanu należą między innymi duże powierzchnie lasów liściastych, obszarów pokrytych roślinnością krzaczastą i trawiastą oraz nieużytków, obecność licznej populacji zarażonych kleszczy, a także równie licznej populacji małych i średnich ssaków polno-leśnych, będących żywicielami kleszczy.

1.11 Styczność i narażenie na wściekliznę – szczepienia przeciw wściekliznie.

W roku 2023 na terenie Elbląga zarejestrowano 100 ryzykownych kontaktów ludzi ze zwierzętami domowymi i wolno żyjącymi (pogryzienia, podrapania itp.). W 2022 roku było 109 przypadków. Wśród tych zdarzeń dominowały kontakty z psami. Każde z takich zdarzeń, w przypadku braku możliwości wykonania u zwierzęcia badania weterynaryjnego (obserwacji), kończyło się podjęciem szczepień przeciw wściekliznie osób poszkodowanych. Łącznie zaszczepiono 27 osób (identycznie, jak w 2022 roku, gdzie zaszczepiono 27 osób). Jedna osoba była hospitalizowana. Dane dotyczące szczepień za lata 2018 – 2023 przedstawia (Wykres Nr 8)

Ostatnie przypadki wścieklizny u człowieka w Polsce (śmiertelne) miały miejsce w 2000 r. i 2002 r. W 2021 r. i w 2022 tak jak w latach poprzednich, nie zarejestrowano na terenie Polski przypadków zachorowań na wściekliznę wśród ludzi.

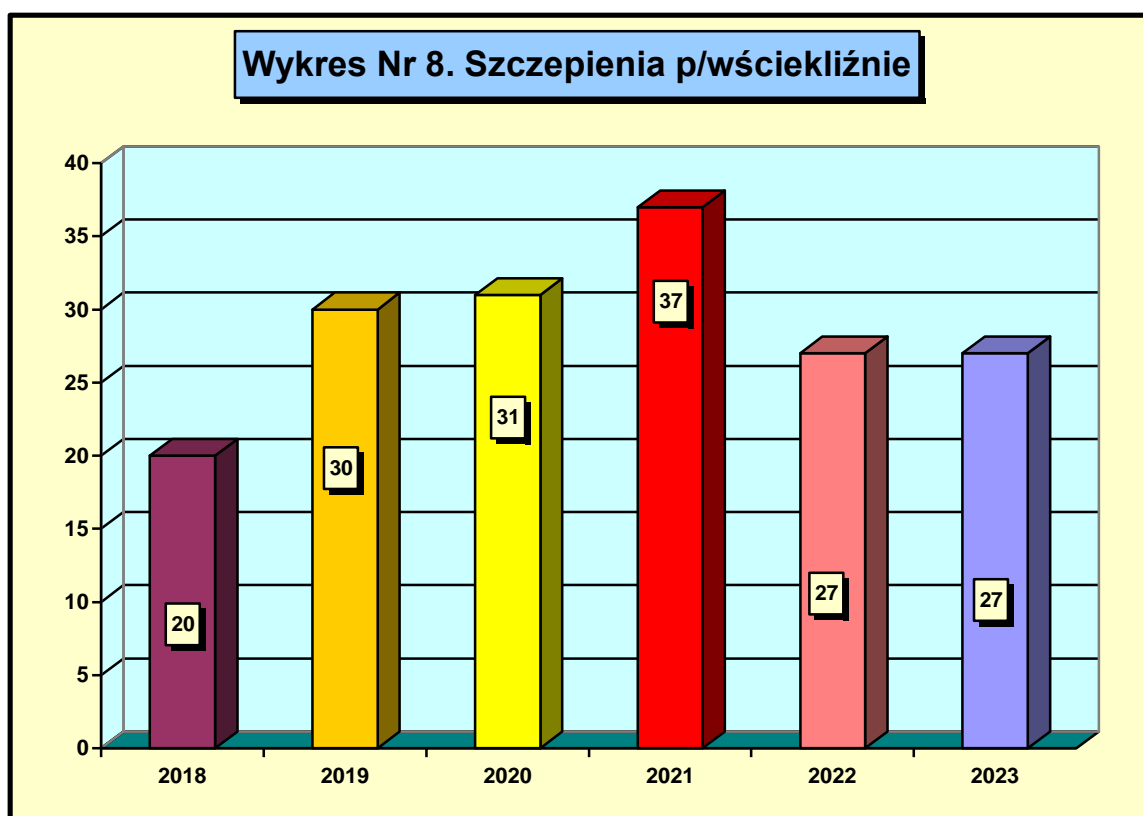
Rola Państwowej Inspekcji Sanitarnej w nadzorze nad podejrzeniami wścieklizny u ludzi polega na współpracy z organami Inspekcji Weterynaryjnej i objęciu nadzorem epidemiologicznym osób ze styczności ze zwierzęciem poddanym obserwacji z powodu podejrzenia zakażenia wirusem wścieklizny.

Zapobieganie zachorowaniom na wściekliznę u ludzi w Polsce oparte jest również na szczepieniach poekspozycyjnych stosowanych u osób, które zostały pokąsane przez nieznane zwierzę podejrzanego o wściekliznę, lub gdy śluzówki i/lub zraniona skóra miały kontakt ze śliną zwierzęcia podejrzanego o zachorowanie, oraz na szczepieniach profilaktycznych u osób, które z racji wykonywanego zawodu są szczególnie narażone na zetknięcie się z wścieklizną (np. lekarze weterynarii, pracownicy leśni, osoby wyjeżdżające w regiony, gdzie wścieklizna jest chorobą endemiczną).

Obowiązuje ustawowy obowiązek dla właścicieli psów w zakresie szczepienia psów przeciwko wściekliznie, zgodnie z którym posiadacze psów są obowiązani zaszczepić je przeciwko wściekliznie w terminie 30 dni od dnia ukończenia przez psa 3. miesiąca życia, a następnie nie rzadziej niż co 12 miesięcy od dnia ostatniego szczepienia. Pomimo że, obowiązek ten nie dotyczy kotów domowych, mając na uwadze obecność

wirusa wścieklizny w środowisku naturalnym, niski koszt szczepienia i niepodważalny jego wpływ na bezpieczeństwo i zdrowie człowieka, rekomenduje się właścicielom kotów regularne szczepienie ich przeciwko wściekliznie.

Wydaje się, biorąc pod uwagę fakt zdecydowanej dominacji wśród osób szczepionych, tych którzy byli zakwalifikowani do szczepienia w wyniku kontaktu z psami i kotami, że najskuteczniejszym sposobem istotnego obniżenia liczby szczepień, a także ryzyka infekcji, jest ograniczenie w mieście liczby zwierząt bezdomnych lub pozbawionych należytej opieki przez właścicieli. Problem pogryzień ludzi przez zwierzęta jest zagadnieniem, które pomimo licznych prób rozwiązania nie doczekało się jeszcze skutecznych rozwiązań. O w/w ryzykownych kontaktach ze zwierzętami PPIS w Elblągu informuje każdorazowo Powiatowego Lekarza Weterynarii oraz w razie konieczności Straż Miejską.

Choroby krwipochodne

1.12 Wirusowe zapalenie wątroby (wzw) typu B i C.

Nadal zakażenia wirusem wzw B lub C ujawnianie są przypadkowo, podczas wykonywania rutynowych testów w kierunku tych patogenów (np. badania kontrolne przy hospitalizacji na oddziałach zabiegowych, badania profilaktyczne, badania dawców krwi itp.). Osoby te bardzo często nie wykazują żadnych objawów klinicznych.

W roku 2023 wśród mieszkańców Elbląga zarejestrowano ogółem 29 przypadków zakażeń wirusem wzw typu B (przewlekłe i BNO) i 6 przypadków zakażeń wirusem wzw typu C (przewlekłe i BNO). Nadzorem epidemiologicznym objęto 60 osób ze styczności z osobami

zakażonymi wirusem wzv B oraz 39 osób ze styczności z osobami zakażonymi wirusem wzv C.

Wykrytych zakażonych oraz osoby z ich najbliższego otoczenia, ustalone w trakcie dochodzenia epidemiologicznego, objęto nadzorem epidemiologicznym oraz skierowano do lekarzy rodzinnych w celu wdrożenia nadzoru lekarskiego.

Ze względu na szczególnie podstępny charakter zakażeń wywołanych w/w wirusami prowadzących do odległych następstw w postaci niewydolności i marskości wątroby, należy nadal monitorować sytuację ze szczególnym uwzględnieniem nowo wykrytych zakażeń poprzez ścisłą współpracę z laboratoriami diagnostycznymi, poradnią chorób zakaźnych i lekarzami podstawowej opieki zdrowotnej

Nadal kontynuowane są działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, polegające na wyegzekwowaniu właściwych warunków świadczeń zdrowotnych, zabiegów kosmetycznych, tatuażu związanych z naruszaniem ciągłości tkanek, a także, w odniesieniu do wzw B, szczepienia personelu medycznego oraz kobiet w ciąży i noworodków, zalecanie szczepienia wszystkim osobom dotychczas niezaszczepionym. Istotne jest także dalsze upowszechnianie wiedzy na temat możliwych dróg zakażenia, a wykrywania zakażeń bezobjawowych poprzez zwiększenie dostępności do badań laboratoryjnych.

Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, *poliomyelitis*)

W odniesieniu do tych chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka) i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności, możliwe jest osiągnięcie celu, jakim jest eliminacja choroby na danym obszarze (rozumiana jako brak zakażeń na terenie kraju przy nadal możliwych jej zawleczeniach z zagranicy), a następnie eradykacja choroby, tzn. całkowite wyeliminowanie na świecie. Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanych przez WHO globalnych programach eliminacji odry i różyczki oraz eradykacji poliomyelitis (synonimy: ostre nagminne porażenie dziecięce, zapalenie rogów przednich rdzenia, choroba Heinego-Medina).

1.13 Odra

Odra jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą z gorączką, kaszlem, zapaleniem spojówek oraz wysypką. Najczęstszym powikłaniem jej przebiegu jest zapalenie płuc oraz zapalenie ucha środkowego.

W 2023 r. do PSSE w Elblągu nie zgłoszono żadnych zachorowań na odrę. Zachorowania o charakterze i rozmiarach ognisk epidemicznych mogą wystąpić jedynie wśród społeczności lokalnych lub w środowisku szkolnym, w których stopień uodpornienia dzieci i dorosłych jest niewystarczający dla uzyskania odporności zbiorowskiej, która powstaje, gdy liczba osób uodpornionych w danym środowisku osiąga co najmniej 95%.

Indywidualne ryzyko zachorowania na odrę występuje natomiast u każdej osoby, która nie była szczepiona przeciw tej chorobie (lub jej wcześniej nie przechorowała). Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę, a ze względu na wysoką zakaźność choroby oraz jej przenoszenie się drogą powietrzną nie można go zastąpić jakimikolwiek innym środkiem ochrony.

1.14. Różyczka

Różyczka jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą z gorączką oraz wysypką. Pomimo relatywnie łagodnego przebiegu zapobieganie różyczce jest niezwykle istotne ze względu na powodowanie przez wirusa zespołu wad wrodzonych (zespół różyczki wrodzonej) u dzieci urodzonych przez kobiety, które uległy zakażeniu w trakcie ciąży. Po okresie wystąpienia wzrostu zachorowań na różyczkę wywołanych epidemią wyrównawczą (ostatnia miała miejsce w 2013 r.), głównie wśród młodych mężczyzn, którzy nie byli objęci obowiązkowymi szczepieniami w latach 90. XX wieku, w kolejnych latach obserwowano spadek liczby zachorowań na różyczkę w Polsce. Ostatnie zachorowania na różyczkę w Elblągu miały miejsce w 2015 r. (4 osoby).

Pomimo odnotowywanego od kilku lat spadku liczby przypadków Polska uznawana jest za kraj, w którym różyczka występuje endemicznie.

1.15 Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)

Poliomyelitis jest ostrą chorobą wirusową przebiegającą najczęściej w postaci bezobjawowego zakażenia lub niecharakterystycznych objawów z przewodu pokarmowego. W przypadku wystąpienia postaci porażennej wirus powoduje trwałe upośledzenie narządu ruchu. W przebiegu zakażenia może dojść do zgonu spowodowanego porażeniem mięśni oddechowych. Polska, jak i cały Region Europejski WHO, jest oficjalnie wolna od *poliomyelitis* od 2002 r.

Ostatnie dwa przypadki tej choroby w Polsce spowodowane dzikim wirusem polio odnotowano w 1982 r. (przypadek rodzimy) i w 1984 r. (przypadek zawleczony, wywołany dzikim szczepem wirusa typu 1). Mimo to groźba ponownego wprowadzenia dzikiego wirusa polio do Polski pozostaje realna, aż do momentu wyeradykowania tej choroby na świecie.

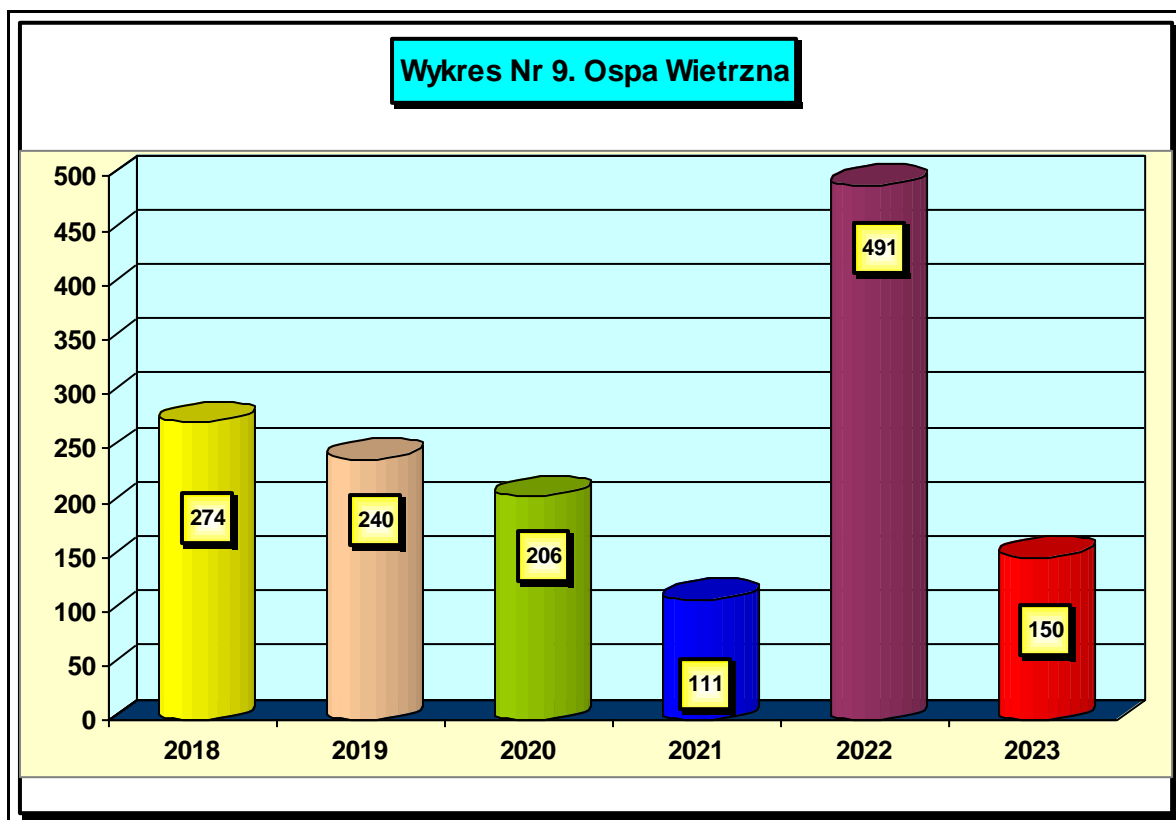
W celu zapobieżenia szerzeniu się zakażeń, w przypadku zawleczenia wirusa na obszar Polski, konieczne jest między innymi utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz stałe monitorowanie przypadków ostrych porażień wiotkich, które są poddawane diagnostyce wirusologicznej dla celów nadzoru epidemiologicznego, w celu wykluczenia wirusa polio jako przyczyny wystąpienia tego zespołu chorobowego.

Zgodnie z wytycznymi WHO należy dążyć do osiągnięcia wysokiego poziomu zaszczepienia przeciw polio (90%-95%). W Polsce poziom ten obliczany jest dla dzieci w 2 r.ż., zaszczepionych pełnym cyklem podstawowym (3 dawki szczepionki). Szczepienie przypominające w Polsce prowadzi się w 6. r.ż. podając jedną dawkę szczepionki. Szczepienia przeciw polio w Polsce realizowane są przy użyciu szczepionki inaktywowanej IPV.

Według zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), do czasu całkowitej eradykacji *poliomyelitis* na świecie, osoby wyjeżdżające na tereny endemicznego występowania *poliomyelitis* powinny posiadać kompletne szczepienie (uodpornienie) przeciwko tej chorobie.

1.16 Ospa wietrzna.

W 2023 r. zarejestrowano 150 zachorowań na ospę wietrzną (Wykres Nr 9), gdzie w 2022 r. zgłoszono aż 491 przypadków ospy wietrznej na terenie miasta Elbląga. Od wielu lat w całej Polsce utrzymuje się tendencja spadkowa zapadalności na ospę wietrzną, zwłaszcza dzieci, co przemawia za stosowaniem obowiązkowych szczepień ochronnych, które są obowiązkowe dla określonej grupy osób, przebywających albo zakwalifikowanych do pobytu w: zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, rodzinnych domach dziecka, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, żłobkach lub klubach dziecięcych (zgodnie z kalendarzem szczepień).

1.17 Grypa

Od marca 2023 roku rejestrowane są wyłącznie przypadki grypy potwierdzone testami antygenowymi lub PCR. W ramach monitoringu sytuacji epidemiologicznej na terenie nadzorowanym przez PPIS w Elblągu według danych w 2023 r. zarejestrowano 30 przypadków grypy.

Grypa to ostre zakażenie górnych dróg oddechowych wywoływane przez wirusy grypy. Przyczyną sezonowych wzrostów zachorowań na gripę, szczególnie wielu w okresie jesienno-zimowym, są wirusy grypy typu A i B.

Zachorowania mogą przybierać postać sezonową, epidemiczną lub pandemiczną. Grypa powoduje zachorowania w każdej grupie wiekowej. Światowa Organizacja Zdrowia szacuje, że rocznie dotyczyć może 5%–10% dorosłych i 20%–30% dzieci.

Nadzór epidemiologiczny nad gripą prowadzony jest w ciągu całego roku, ze szczególnym wzmocnieniem nadzoru wirusologicznego w okresie zwiększonej liczby zachorowań, który trwa zwykle od września do kwietnia następnego roku, przy szczycie zachorowań przypadającym między styczniem a marcem. Rejestruje się wtedy od kilkuset do kilku milionów zachorowań na ostre infekcje dróg oddechowych wywołanych m.in. przez wirusy SARS-CoV-2, wirusa grypy, adenowirusy oraz RSV, spośród których grypa oraz COVID-19 to jedyne choroby, którym można zapobiegać w drodze szczepień.

Pomimo iż szczepienia przeciw grypie są jedyną skuteczną i bezpieczną metodą zapobiegania tej chorobie oraz jej powikłaniom, a także pomimo udowodnionej skuteczności i powszechnej dostępności na rynku szczepionek przeciwko grypie sezonowej oraz akcji informacyjnych kierowanych do społeczeństwa, poziom zaszczepienia przeciw grypie w Polsce jest nadal bardzo niski w Elblągu wynosi 4.8%. Według aktualnych międzynarodowych zaleceń z profilaktyki przeciwgrypowej powinny skorzystać wszystkie osoby chętne, a przede wszystkim osoby z grup ryzyka, np. chorzy przewlekle, kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze.

1.18 Gruźlica

W Elblągu w 2023 roku 9 osób zachorowało na gruźlicę, tj. o 4 osoby więcej niż w 2022 roku. Nadzorem epidemiologicznym objęto 91 osób ze styczności z osobami zakażonymi.

Gruźlica jest bakteryjną chorobą zakaźną o przewlekłym przebiegu występującą w postaci klinicznej gruźlicy płuc (najczęstsza postać) oraz gruźlicy innych narządów. Zaraźliwa jest jedynie gruźlica płuc w okresie prątkowania.

Przepisy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nakładają na osoby chore na gruźlicę obowiązek leczenia gruźlicy oraz przewidują obowiązek leczenia szpitalnego osób chorych na gruźlicę w okresie wydalania prątków gruźliczych (prątkowania) lub z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie. Pierwszy okres leczenia, trwający najczęściej miesiąc, odbywa się w warunkach izolacji szpitalnej pacjenta. Gruźlica jest chorobą, która może ulec aktywacji po wielu latach od zakażenia pierwotnego, jak również reaktywacji w wiele lat po przebytym leczeniu.

Swoistą metodą zapobiegania gruźlicy jest stosowane od 80 lat szczepienie BCG, które zapobiega wystąpieniu u niemowląt ciężkich i śmiertelnych postaci klinicznych gruźlicy, takich jak gruźlicze zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych oraz gruźlica rozsiana (prosówka). Szczepienia te wykonywane są zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych u noworodków przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego.

1.19 Zakażenia wirusem SARS-CoV-2

W 2023 r. zarejestrowano 1246 przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19) w tym 44 hospitalizacje. Jest to spadek w porównaniu z 2022 rokiem kiedy zarejestrowano 6915 przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (COVID-19), w tym 254 hospitalizacje.

Zgonów z powodu zakażenia SARS-CoV-2 w 2023 r. było 6 (w 2022 r. - 56 zgonów). Największą liczbę zgonów zarejestrowano w przedziale wiekowym powyżej 60 lat (6 zgonów). Zakażenia SARS-CoV-2 nadal rozpoznawane są na podstawie objawów klinicznych tj.: kaszel, gorączka, duszność, utrata węchu, utrata lub zaburzenie smaku i wykrycie antygenów wirusa SARS-CoV-2 lub badań laboratoryjnych - wykrycie kwasu nukleinowego SARS-CoV-2 z materiału klinicznego.

Najskuteczniejszym narzędziem walki z pandemią koronawirusa są szczepienia. Ukierunkowanie wysiłków na popularyzację szczepień ma niezmiennie ogromne znaczenie.

Zapadalność na wybrane choroby zakaźne w Elblągu w 2023 roku

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań	Liczba hospitalizacji	Zapadalność
Salmoneloza	27	17	25.5
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	122	111	115.1
Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem)	72	53	67.9
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu-ogółem	111	75	104.7
Płonica (szkarlatyna)	38	3	35.9
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> w tym róża	14	10	13.2
Borelioza	33	0	31.1
Szczepienia p/wścieklicznie	27	1	25.5
Ospa wietrzna	150	3	141.6
WZW typ B – przewlekłe i BNO	29	0	27.4
WZW typ C – przewlekłe i BNO	6	0	5.7
Kiła	8	0	7.5
Gruźlica	9	9	8,5
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	19	19	17.9
Zakażenia SARS-CoV-2	1246	44	1176

**Ocena sytuacji epidemiologicznej niektórych chorób zakaźnych na obszarze Miasta
Elbląga na przestrzeni 6 lat.**

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Salmonelloza	19	25	27	11	33	27
Czerwonka	0	0	0	0	0	0
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe - ogółem	100	49	77	124	98	122
Wirusowe zakażenia jelitowe - ogółem	117	56	27	34	171	72
Krztusiec	1	0	1	1	0	2
Płonica (szkarlatyna)	69	28	9	1	37	38
Choroba meningokokowa inwazyjna	1	1	0	1	1	1
Róża	18	15	10	19	6	13
Borelioza z Lyme	27	20	18	16	23	33
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	0	0
Szczepienia p/wściekliznie	20	30	31	37	27	27
Ospa wietrzna	274	240	206	111	491	150
Różyczka	0	0	0	0	0	0
Wirusowe zapalenie wątroby typ A	1	1	0	0	0	0
WZW typ B (przewlekłe i BNO)	21	17	2	4	10	29
WZW typ C (przewlekłe i BNO)	7	20	0	2	10	6
Świnka	2	1	1	0	0	2
Grypa - przypadki potwierdzone	2	1	7	0	0	30
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	9	5	0	4	4	19
Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenza</i>	0	0	0	1	0	1

III. Działania w obszarze szczepień ochronnych.

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma w Polsce charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na terenie Polski.

Podstawą prawną nałożenia obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, który nakłada obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym na osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zwolnione z tego obowiązku są osoby przebywające krócej niż miesiąc.

W odniesieniu do osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę (rodzic) albo jej opiekun faktyczny.

Wykonanie obowiązku szczepień przez osoby zobowiązane do poddawania się szczepieniom (poddawania dzieci szczepieniom) jest zabezpieczone środkami egzekucji administracyjnej.

Szczepienia obowiązkowe oraz zalecane dzieci i dorosłych są realizowane nieodpłatnie w ramach świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Natomiast zakup szczepionek dla realizacji szczepień obowiązkowych jest finansowany w całości z budżetu Ministra Zdrowia.

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych

Obowiązkowe szczepienia ochronne odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu wielu chorobom zakaźnym. Program Szczepień Ochronnych ma charakter wieloletni, a systematyczne realizowanie szczepień zapobiega epidemiom a nawet stopniowej eliminacji i eradykacji niektórych chorób zakaźnych.

Corocznie w komunikacie Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Programu Szczepień Ochronnych określone są wytyczne dla wykonawców szczepień dotyczące terminów przeprowadzania powszechnych szczepień kalendarzowych dzieci i młodzieży oraz szczególnych przesłanek epidemiologicznych i klinicznych w zakresie realizacji szczepień w wybranych grupach ryzyka oraz wykonywania szczepień poekspozycyjnych (tężec, wścieklizna).

Zmiany Programu Szczepień Ochronnych rozszerzające obowiązek szczepień przeciw określonym chorobom zakaźnym lub rozszerzające grupy osób nimi objęte są zawsze poprzedzone zmianami prawnymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie szczepień obowiązkowych.

Corocznie Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu opracowuje analizę stanu zaszczepienia populacji dzieci i młodzieży w powiecie. Dokonuje się jej na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych (MZ-54), przesyłanego przez każdy podmiot leczniczy przeprowadzający szczepienia ochronne. Wzór i terminy sporządzania sprawozdania określają przepisy o statystyce publicznej.

Analiza uwzględnia m.in.:

- stan zaszczepienia przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym dzieci z poszczególnych roczników oraz osób z określonych grup zawodowych i grup ryzyka podlegających obowiązkowi szczepień, w odniesieniu do poszczególnych punktów szczepień, całego powiatu, województwa oraz całego kraju;
- porównanie stanu zaszczepienia osób podlegających szczepieniom w roku bieżącym do roku poprzedniego;
- analizę występowania niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP).

Wyniki analizy za rok sprawozdawczy są corocznie przedstawiane podmiotom leczniczym przeprowadzającym szczepienia oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu nadzorował i koordynował wykonywanie rządowego programu uodporniania wrażliwych populacji przeciw chorobom zakaźnym w podmiotach leczniczych świadczących usługi medyczne w zakresie realizacji szczepień ochronnych na terenie Elbląga, w tym w 17 podmiotach leczniczych podstawowej opieki zdrowotnej (Alfa, Dar Serca, Duży Medyk, Hygeia, Jaśminowa, Lifeclinica, Luxmed, Medicus, Nasza Przychodnia, Omnia, Ostoja, Panakeja, Przychodnia Zatorze, Twoje Zdrowie, Vita, Zawada, Zdrowie), 2 podmiotach leczniczych w lecznictwie zamkniętym (w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym 2 punkty szczepień, w Szpitalu Miejskim im. Św. Jana Pawła II 4 punkty szczepień). Corocznie przeprowadzane są kontrole we wszystkich punktach szczepień działających na terenie Elbląga. Nieprawidłowości w zakresie przeprowadzania szczepień ochronnych nie stwierdzono.

W roku sprawozdawczym podmioty lecznicze podstawowej opieki zdrowotnej na obszarze Elbląga obejmowały opieką profilaktyczną 22 050 dzieci do lat 19, w tym 759 urodzonych w 2023 roku.

Realizacja szczepień obowiązkowych w wybranych rocznikach u dzieci do 19 roku życia obniża się z roku na rok.

Z uwagi na coraz większą aktywność ruchów antyszczepionkowych w mediach społecznościowych, pod wpływami których są młodzi rodzice, podmioty lecznicze mają coraz większy problem z realizacją kalendarza szczepień. Osoby wykazywane w rocznikach podlegających sprawozdawczości w ubiegłych latach nadal wykazane są z brakiem całkowitego lub częściowego uodpornienia przeciw wyznaczonym chorobom zakaźnym.

W wyniku jeszcze dobrej realizacji wykonania populacyjnych szczepień obowiązkowych do 19 roku życia łącznie, przez wiele lat osiągając wszczepialność powyżej średniej w województwie i znacznie przewyższając średnią stanu zaszczepienia w Polsce, występuje wysoki odsetek mieszkańców niewrażliwych na większość chorób zakaźnych, przeciw którym prowadzi się szczepienia obowiązkowe. Skutkiem jest utrzymywanie się odporności zbiorowskiej chroniącej wrażliwe populacje regionu przed masowymi zachorowaniami epidemicznymi.

Szczepienia obowiązkowe

Na przestrzeni lat obowiązek szczepień kalendarzowych realizowanych dla całego rocznika po osiągnięciu przez dziecko określonego wieku był stopniowo rozszerzany i dotyczył szczepień przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, gruźlicy, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (przeciwko *poliomyelitis*), odrze, różyczce, nagminnemu zakażeniu przyusznicy (świniec), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu B, od 2017 r. inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, a od 2021 r. również przeciw zakażeniom rotawirusowym. Natomiast szczepienia przeciw ospie wietrznej są realizowane jako obowiązkowe jedynie w wybranych grupach dzieci (korzystających ze żłobków lub klubów dziecięcych oraz innych form zbiorowej opieki).

Zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, w powiecie uodporniono kolejne roczniki przeciw chorobom zakaźnym w wyznaczonej populacji do lat 19. W tym celu podano dzieciom 20 127 dawek szczepionek do realizacji szczepień obowiązkowych.

W ramach szczepień obowiązkowych osób narażonych uodporniono:

- przeciwko ospie wietrznej 401 dzieci uczęszczających do żłobków i klubików dziecięcych;
- przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B 102 osoby dorosłe.

Od czerwca 2023 r. na terenie Elbląga 8 podmiotów leczniczych podstawowej opieki zdrowotnej (Alfa, Duży Medyk, Lifeclinica, Luxmed, Omnia, Panakeja, Zawada, Zdrowie) realizowało „Program powszechnych szczepień przeciw ludzkiemu wirusowi brodawczaka

(HPV)” w rocznikach 2010 i 2011 zarówno u dziewczynek jak i chłopców. Zaszczepiono 663 osoby I dawką. Do realizacji programu szczepionka jest dystrybuowana przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Elblągu.

Uchylający się od wykonania prawnego obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym

Coraz większy problem stanowią rodzice, którzy bez uzasadnienia odstępują od szczepienia swoich dzieci - pomimo licznych wezwań nie zgłaszają się lub nie wyrażają zgody na szczepienia.

Zjawisko to rozpowszechnia się od 2013 roku i ma tendencję wzrostową nie tylko na naszym terenie ale również w całej Polsce.

W roku sprawozdawczym wysłano do rodziców uchylających się od obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym pisma informujące o celowości szczepień, wskazano medyczne źródła w których można uzyskać wiarygodne informacje o szczepieniach. Przedstawiono w nich również jakie czynności administracyjne będą prowadzone wobec osób, które nadal będą uchylać się od tego obowiązku. Wskutek tych działań 49 dzieci zostało poddanych obowiązkowym szczepieniom i w związku z tym zakończono postępowanie administracyjne. Na koniec okresu sprawozdawczego 246 dzieci opóźnionych w realizacji szczepień, nadal nie zostało zaszczepionych pomimo otrzymanych pism przez rodziców. Wobec tych rodziców będzie prowadzone postępowanie administracyjne.

Pomimo tendencji wzrostowej osób nierealizujących obowiązku poddania dzieci szczepieniom ochronnym, podobnie jak w latach poprzednich tak i w roku sprawozdawczym podmioty lecznicze z Elbląga, realizujące program szczepień ochronnych, osiągnęły jeden z najwyższych w województwie warmińsko-mazurskim poziomów wykonania szczepień obowiązkowych. Osiągnięta odporność na choroby objęte tymi szczepieniami, zarówno indywidualna jak i populacyjna, wpływa na bezpieczeństwo epidemiczne społeczności Elbląga.

Szczepienia przeciw tężcowi poekspozycyjne

W roku sprawozdawczym uodporniono przeciw tężcowi z tytułu zranienia 1047 mieszkańców Elbląga, w tym 867 osób otrzymało dawkę przypominającą a pozostałe pełen cykl szczepień. Szczepienia przeciwko tężcowi wykonywały podmioty lecznicze udzielające pierwszej pomocy medycznej po zranieniu (głównie izby przyjęć, poradnie chirurgiczne), natomiast kolejne dawki realizowano w punktach szczepień podstawowej opieki zdrowotnej.

Szczepienia zalecane

Niezależnie od wykonywania szczepień obowiązkowych, personel punktów szczepień propagował także profilaktykę innych chorób zakaźnych, poprzez wykonywanie szczepień zalecanych nie objętych programem obowiązkowym (m.in. Covid-19, grypa, pneumokoki, ospa wietrzna, meningokoki, zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego, kleszczowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie wątroby A i B, krztusiec).

W roku sprawozdawczym zaszczepiono zalecanymi szczepieniami 7 563 osób co stanowi 6,6% w stosunku do liczby mieszkańców objętych opieką medyczną przez podmioty lecznicze działające na obszarze Elbląga, w tym do 19 lat 1 485 dzieci co stanowi 6,7%. W stosunku do roku 2022 (5,8%) podwyższył się odsetek zaszczepionych ogólnie i osób do lat 19 (w 2022 r. 4,8%).

Szczepienia zalecane przeciw grypie wykonano na wyższym poziomie jak w roku ubiegłym o 253 osoby. W roku sprawozdawczym zaszczepiono przeciw grypie 5 096 osób, w tym do 19 lat 501 osób i powyżej 65 lat 2 968 osób. W związku z możliwością

zaszczepienia się w aptece i zakładach pracy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie posiada dokładnych danych ilości osób uodpornionych przeciwko grypie. Pełne dane można uzyskać w oddziale wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, który ma dostęp do statystyk wszystkich podmiotów realizujących szczepienia przeciwko grypie. Pomimo wprowadzenia bezpłatnych szczepień przeciwko grypie dla dzieci do lat 18, kobiet w ciąży i osób starszych powyżej 65 roku życia, jak również z 50 % odpłatnością dla pozostałej populacji, nie nastąpił znaczący wzrost zaszczepionych przeciw grypie. Zaszczepiono jedynie 4,5% populacji objętej opieką medyczną w podmiotach leczniczych Elbląga.

Szczepienia przeciw pneumokokom dla dorosłych wykonano u 193 osób, co stanowi spadek zaszczepionych o ok. 35 % w stosunku do roku 2022 (298 osób). Do uodpornienia przeciw pneumokokom przyczyniła się w kolejnym roku realizacja programu na terenie Elbląga „Program profilaktyczny przeciwko zakażeniom pneumokokowym wśród mieszkańców Elbląga po 65 roku życia z grup ryzyka, leczących się z powodu chorób układu oddechowego” w obszarze szczepień ochronnych finansowanych przez Urząd Miasta w Elblągu – z tytułu tego programu uodporniono 51 osób.

W roku sprawozdawczym oprócz „Programu powszechnego” przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego jako szczepienie zalecane uodporniono 410 osób, w tym 63 chłopców. Do wzrostu uodpornienia w stosunku do roku poprzedniego przyczyniło się wprowadzenie programu powszechnego w rocznikach 2010-2011, rodzice zaszczepili swoje starsze dzieci, które nie zostały objęte tym programem. Duży udział miała również Poradnia Ginekologiczno-Położnicza Centrum Zdrowia Kobiety w Elblągu przy ul. Ogólnej 53, w której kontynuowano realizację programu „Regionalny Program Operacyjny województwa warmińsko-mazurskiego STOP HPV”. Z ramienia tego programu zaszczepiono dziewczynki w wieku 11-13 lat - II dawką 33 dziewczynki (I dawkę otrzymały w 2022 r.) oraz I i II dawką 112.

Oprócz przedstawionych powyżej szczepień zalecanych przeciwko grypie, pneumokokom i HPV, uodporniono również osoby przeciwko:

- meningokokom – 392,
- ospie wietrznej – 124,
- krztuścowi – 71 (kobiety ciężarne),
- tężcowi – 136,
- błonicy – 148,
- odrze, śwince, różyczce – 10,
- poliomyelitis – 352,
- wirusowemu zapaleniu wątroby typu B – 153,
- wirusowemu zapaleniu wątroby typu A – 66,
- kleszczowemu zapaleniu mózgu – 316,
- durowi brzuszному – 95.
- zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu B - 1

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)

W roku sprawozdawczym zgłoszono do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu 1 łagodny niepożądany odczyn poszczepienny (NOP) po szczepieniu szczepionką Boostrix u 14-latka.

Dystrybucja szczepionek

Szczepionki są przekazywane z powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej nieodpłatnie do podmiotów leczniczych z którymi Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowy na przeprowadzanie szczepień obowiązkowych. Podczas transportu i przechowywania szczepionek zachowany jest tzw. łańcuch chłodniczy (zakres temperatury od 2 do 8°C) oraz stosowane są zasady dobrych praktyk dystrybucji przewidziane w przepisach Prawo farmaceutyczne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu prowadzi racjonalną gospodarkę szczepionkami zakupionymi przez Ministra Zdrowia, nie dopuszcza do braków w dostawie, jak również do jej przeterminowania i utylizacji z tym związanej.

Wszystkie punkty szczepień działające na terenie Elbląga posiadają nowoczesne urządzenia chłodnicze z systemem No Frost i monitoringiem elektronicznym rejestrującym temperaturę całodobowo, z powiadamianiem drogą sms o przekroczonych wartościach temperatury.

W roku sprawozdawczym z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu wydano do nadzorowanych punktów szczepień 25 526 dawek szczepionek, w tym do punktów szczepień przeprowadzających szczepienia dla mieszkańców Elbląga 20 000 dawek.

Szkolenia

Pracownicy sekcji epidemiologii nadzorujący szczepienia ochronne pogłębiali swoją wiedzę uczestnicząc w wielu szkoleniach z zakresu epidemiologii, wakcynologii, pediatrii i medycyny rodzinnej, najczęściej w formie webinarów i korzystając z literatury medycznej.

W 2023 r. z ramienia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu pracownicy nadzorujący szczepienia zorganizowali i przeprowadzili 2 szkolenia z zakresu szczepień ochronnych dla personelu medycznego z punktów szczepień. Podczas szkoleń przekazano uaktualnioną wiedzę i zmiany w przepisach prawa z zakresu szczepień ochronnych oraz informacje dotyczące nowych szczepionek wprowadzonych do stosowania w Polsce w 2023 r. Przedstawiono również analizy ze szczepień za rok ubiegły, omówiono wykonanie sprawozdań, jak również wymieniano się doświadczeniami z zakresu tematyki szczepień.

IV. Ocena stanu sanitarnego podmiotów leczniczych i praktyk zawodowych znajdujących się pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu na terenie Miasta Elbląga.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w 2023 r. sprawował nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Celem prowadzonych działań była ochrona zdrowia oraz zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Nadzorem objęto placówki świadczące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne tj. szpitale i hospicja oraz placówki świadczące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne tj. przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, poradnie specjalistyczne, medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej, praktyki zawodowe (lekarskie, pielęgniarskie, stomatologiczne).

W roku 2023 skontrolowano 140 podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą spośród 330 ujętych w ewidencji PSSE w Elblągu. Przeprowadzono 144 kontrole sanitarnych, obejmujące:

1. podmioty lecznicze prowadzące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne – skontrolowano - 3 szpitale,
2. podmioty lecznicze prowadzące inne niż szpitalne stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne skontrolowano - 1 obiekt,
3. podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenie zdrowotne – skontrolowano 47 obiektów,
4. praktyki zawodowe lekarskie i pielęgniarskie – skontrolowano 89 obiektów w tym: 34 indywidualnych praktyk lekarzy dentystów, 48 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich, 4 indywidualne specjalistyczne praktyki dentystyczne, 2 grupowe praktyki lekarskie oraz 1 grupową praktykę lekarzy dentystów.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w 2023 r. wydał 5 decyzji administracyjnych dotyczących nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego w podmiotach leczniczych wykonujących stacjonarne i ambulatoryjne świadczenia zdrowotne.

IV.1 Placówki świadczące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawuje nadzór nad trzema placówkami udzielającymi stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne:

1. Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu przy ul. Królewieckiej 146
2. NU-Med. Grupa Spółka Akcyjna Centrum Radioterapii i Usprawniania w Elblągu przy ul. Królewiecka 146,
3. Szpital Miejski im. Jana Pawła II w Elblągu z lokalizacją w budynkach przy ul. Komeńskiego 35, przy ul. Żeromskiego 22 oraz przy ul. Zw. Jaszczurczego 22.

W 2023 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu wpłynęła informacja od szpitala „DaVita” o wykreśleniu z rejestru podmiotów leczniczych szpitala „DaVita” Leczenie Szpitalne w Elblągu przy ul. Zw. Jaszczurczego 22.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu przeprowadził kontrole sanitarne we wszystkich 3 nadzorowanych szpitalach i wydał jedną decyzję administracyjną dotyczącą m. in. braku:

- urządzeń przeciwsłonecznych ograniczających nadmierne naświetlenie pokoi łóżkowych,
- pomieszczenia higieniczno-sanitarnego wyposażonego w natrysk przystosowanego dla osób niepełnosprawnych oraz izolatki,
- śluzy szatniowej przez które przechodzi personel oraz śluzy dla pacjenta w bloku operacyjnym
- ubytków płytek na ścianach w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w dwóch przypadkach przedłużył termin wykonania zarządzeń zawartych w decyzjach administracyjnych nałożonych na Szpital Miejski im. Św. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Komeńskiego 35 oraz Wojewódzki Szpital Zespolony przy ul. Królewieckiej 146 w Elblągu.

Wykonane modernizacje i remonty, doposażenie w armaturę

W roku 2023 w ww. placówkach kontynuowano prace remontowe dostosowywania warunków technicznych i funkcjonalnych pomieszczeń do obowiązujących wymogów zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2022, poz. 402).

Zakres tych działań obejmował m.in.:

Wojewódzki Szpital Zespolony przy ul. Królewieckiej 146 w Elblągu:

1. wymianę tapicerek meblowych w salach chorych oraz ciągach komunikacyjnych w Oddziale Niemowlęcym, w Oddziale Intensywnej Opieki Noworodka, w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym, w Poradni Okulistycznej, w Zakładzie Radiologii, w Oddziale Urologii oraz Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
2. prace remontowo-modernizacyjne w :
  - gabinecie diagnostyczno-zabiegowym oraz w pokojach łóżkowych na Oddziale Ginekologiczno-Położniczym,
  - pokojach łóżkowych, w gabinecie pielęgniarki oddziałowej, w pokoju socjalnym oraz w gabinetach lekarskich na Oddziale Chirurgii Onkologicznej,
  - pokojach łóżkowych, w gabinecie lekarskim, w ciągu komunikacyjnym w Oddziale Urologii,
  - pomieszczeniach bazy wyjazdowej karettek przy ul. Orzeszkowej w Elblągu,
  - sali gimnastyki leczniczej, w szatni oraz w czterech pomieszczeniach Zakładu Rehabilitacji Leczniczej,
  - gabinecie badań górnego odcinka przewodu pokarmowego w Pracowni Endoskopii Gastroenterologicznej,
  - pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pacjentów w Oddziale Ginekologiczno-Położniczym oraz Oddziale Kardiologii i Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego,
  - pracowniach i ciągach komunikacyjnych w Laboratorium Bakteriologicznym,

NU-MED Grupa Spółka Akcyjna Centrum Radioterapii i Usprawniania przy ul. Królewieckiej 146 w Elblągu

- wymieniono na nowy akcelerator liniowy,
- utworzono nową pracownię przeznaczoną do zabiegów brachyterapii.

Szpital Miejski im. Jana Pawła II w Elblągu z lokalizacją w budynkach przy ul. Komeńskiego 35, przy ul. Żeromskiego 22 oraz przy ul. Związku Jaszczurczego 22

- zakończono budowę i oddano do użytku nowy Blok Operacyjny w budynku Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Komeńskiego 35,
- zakończono modernizację Oddziału Psychiatrycznego oraz Oddziału Rehabilitacji Kardiologicznej w budynku Szpitala Miejskiego św. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Żeromskiego 22,
- zakończono modernizację Oddziału Pediatrycznego Dzieci Młodszych i Oddziału Pediatrycznego Dzieci Starszych wraz z Izbą Przyjęć w budynku Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Komeńskiego 35,
- wymiano istniejące windy na dostosowane dla osób niepełnosprawnych w budynkach Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Żeromskiego 22, przy ul. Komeńskiego 35 oraz przy ul. Związku Jaszczurczego 22,
- przeprowadzono malowanie ścian w pomieszczeniach sal chorych oraz w ciągu komunikacyjnym Zakładu Opieki Leczniczej w budynku Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Zw. Jaszczurczego 22,
- wyposażono w nową aparaturę medyczną oraz sprzęt medyczny sale chorych oraz gabinet diagnostyczno- zabiegowy w Oddziale Zakaźnym w budynku Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Żeromskiego 22,
- wyposażono w nową aparaturę medyczną oraz sprzęt medyczny pracownię Medycznego Laboratorium Diagnostycznego w budynku Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Komeńskiego 35 wraz z rozbudową poczty pneumatycznej,
- wybudowano wiatę do dekontaminacji karetek w budynku Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Komeńskiego 35.

IV. 2 Podmioty lecznicze świadczące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie specjalistyczne, indywidualne praktyki lekarskie i pielęgniarskie itp.)

W roku 2023 skontrolowano stan sanitarny i techniczny w 47 podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz w 89 praktykach lekarzy dentystów i praktykach lekarskich.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wydał 3 decyzje administracyjnych, które dotyczyły następujących nieprawidłowości:

- brudne, zniszczone ściany w pracowni laboratoryjnej, poczekalni dla pacjentów.
- brak bezpośredniego połączenia gabinetu badań ginekologicznych z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym wyposażonym dodatkowo w bidet.

W roku 2023 kontynuowano prace remontowe w związku z koniecznością poprawy warunków technicznych i funkcjonalnych pomieszczeń w placówkach służby zdrowia.

V. OCENA ZAOPATRZENIA LUDNOŚCI W WODĘ

Miasto Elbląg jest zaopatrywane w wodę przeznaczoną do spożycia z wodociągów sieciowych Elbląg i Rubno, administrowanych przez Elbląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. przy ul. Rawskiej 2-4.

Podobnie jak w latach ubiegłych, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu prowadził rutynowy nadzór nad jakością wody, pochodzącej z wodociągu elbląskiego i wodociągu w Rubnie. Do badań w 2023 r. zaplanowano 79 a pobrano 82 próbki wody, które przekazano do analiz laboratoryjnych, w tym 72 w ramach tzw. monitoringu parametrów grupy A (obejmujących podstawowe wskaźniki bezpieczeństwa zdrowotnego wody) oraz 7 prób z zakresu badań rozszerzonych (parametrów określonych w obowiązującym przepisie prawnym jako tzw. parametry grupy B), które oprócz badań jakości mikrobiologicznej wody zawierały takie wskaźniki jakości jak m.in.: ołów, kadm, chrom, nikiel, miedź, arsen, antymon, selen, sód, rtęć, a także przeprowadzono dodatkowe oznaczenia w kierunku obecności zanieczyszczeń chemicznych, takich jak, benzo(a)piren, benzen, substancje chloropochodne, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, pestycydy, trichloroeten i tetrachloroeten.

Jakość wody w wodociągach sieciowych Elbląg oraz Rubno, na podstawie sprawozdań z badań próbek wody pobieranych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu, pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym w 2023 roku, podobnie jak w roku 2022, wykazywała zgodność oznaczanych parametrów z obowiązującymi normatywami, określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Równolegle administrator wodociągów wykonywał w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody, badania w punktach monitoringowych. Przedkładane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu sprawozdania z tych analiz potwierdziły zgodność ich wartości z wymaganiami ww. przepisu.

Ponadto, w 2023 roku, podobnie jak latach poprzednich, Elbląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. prowadziło monitoring występowania ośliczki wodnej w instalacji wodociągowej systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę w Elblągu.

Obserwacje kontrolne prowadzono raz w tygodniu w 13 punktach w dwóch strefach zasilania w wodę tj. w 7 punktach tzw. „dolnej” strefy zaopatrzenia czyli w hydroforniach przy ul.: Wiejskiej, Brzeskiej, Nowowiejskiej, Teatralnej, Zatorze, w mieszkaniu prywatnym przy ul. Szafirowej w Gronowie Górnym oraz w sklepie przy ul. Kosynierów Gdyńskich w Elblągu.

W strefie „dolnej” wytypowano 6 punktów kontrolnych, do których zalicza się: hydrofornię Stok, punkty kontrolne ulic: Żyrardowskiej i Sienkiewicza, jak również wymiennikownia ciepła ul. Myliusza oraz Stacja Uzdatniania Wody „Browar” ul. Koźła i dom wielorodzinny ul. Mierosławskiego.

W „dolnej” strefie zaopatrzenia, najwięcej osobników żywych jak i martwych odnotowano w punkcie kontrolnym w mieszkaniu prywatnym w Gronowie Górnym oraz w hydroforni ul. Nowowiejska. W pozostałych punktach kontrolnych pojawiały się sporadycznie pojedyncze żywe lub martwe osobniki. Inaczej sytuacja kształtowała się w „górnjej” strefie zasilania, gdzie nie stwierdzono żadnej formy ośliczki wodnej. Kontynuowana jest dezynfekcja wody w „dolnej” i „górnjej” strefie sieci wodociągu.

Procedura odkażania wody prowadzona jest technologią dezynfekcji dwutlenkiem chloru w 3 stacjach uzdatniania wody tj. „Malborska” i „Królewiecka”, znajdujących się na terenie miasta Elbląga oraz „Szopy” zlokalizowanej w miejscowości Karczowiska Górne.

Ponadto w 2023 roku pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu był wodociąg wykorzystujący wodę do działalności na rynku spożywczym – Browar Grupy Żywiec S.A., który jest zasilany w wodę z wodociągu elbląskiego i w niewielkim stopniu z ujęcia własnego. Jakość wody z tego ujęcia, oceniona na podstawie sprawowanego nadzoru przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu oraz wyników badań własnych kształtuje się na znormalizowanym, zgodnym z obowiązującymi przepisami poziomie.

W roku sprawozdawczym pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu pobrali do badania kontrolne próby wody ze wszystkich objętych nadzorem pływalni tj.:

- Centrum Rekreacji Wodnej „Dolinka” w Elblągu,
- pływalnia przy ul. Robotniczej,
- pływalnia w Hotelu „Młyn” w Elblągu,
- pływalnia w Hotelu „Focus” w Elblągu

Jakość wody pod względem mikrobiologicznym i fizykochemicznym odpowiadała wymogom obowiązujących przepisów. Również jakość ciepłej wody użytkowej z natrysków w ww. obiektach spełniała wymagania sanitarne z wyjątkiem próby wody pobranej w dniu 27.07.2023 r. w ramach kontroli wewnętrznej z natrysku w krytej pływalni w Focus Hotel Premium Elbląg przy ul. Stary Rynek 54-59 w Elblągu, gdzie stwierdzono wysokie skażenie sieci wodnej bakteriami z rodzaju *Legionella*.

Ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wydał decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Po przeprowadzonych działaniach naprawczych przez administratora obiektu potwierdzonych wynikami badania wody, decyzję uchylono.

Administratorzy ww. pływalni prowadzili wewnętrzną kontrolę jakości wody basenowej, zgodnie z harmonogramem badań zatwierdzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu. Sprawozdania z ww. badań przedkładały terminowo. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Przeprowadzono także kontrole obiektów basenowych w zakresie utrzymania należytego stanu higienicznego i przestrzegania zasad ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych – uchybień nie stwierdzono.

Dla wszystkich pływalni Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wydał zbiorcze roczne oceny jakości wody, w których stwierdził spełnienie norm jakościowych w odniesieniu do obowiązujących przepisów.

- Badanie ciepłej wody w kierunku bakterii z rodz. *Legionella*

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju *Legionella* w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wewnętrznych instalacjach wodociągowych, wykonywano badania parametru *Legionella* sp. w ciepłej wodzie użytkowej w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, podmiotach świadczących usługi opiekuńcze, jak również w budynkach użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W roku sprawozdawczym w ramach sprawowanego nadzoru pobrano łącznie 14 próbek ciepłej wody użytkowej, w tym 10 z czterech szpitali (jeden w trzech lokalizacjach): z Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego przy ul. Królewieckiej 146 w Elblągu, Centrum Radioterapii i Onkologii Szpital NU-MED GRUPA S.A. przy ul. Królewieckiej 146 w Elblągu, ze Szpitala Miejskiego Św. Jana Pawła II w Elblągu przy ul. Komeńskiego 35 i w lokalizacji przy ul. Żeromskiego 22, a także w lokalizacji przy ul. Zw. Jaszczurczego 22 oraz z: Hospicjum Elbląskiego, Domu Pomocy Społecznej „Niezapominajka” przy ul. Toruńskiej 17 w Elblągu, Domu Opieki "Nestor" ul. Mazurska 56b w Elblągu.

W związku z przekroczeniem dopuszczalnej ilości bakterii *Legionella* sp. w zbadanych próbkach ciepłej wody użytkowej wydano dla podmiotów leczniczych 4 decyzje merytoryczne, które po przeprowadzonych działaniach naprawczych uchylono. Zakończono również 1 postępowanie w tym obszarze z 2022 roku.

Ponadto, w roku sprawozdawczym wydano dla podmiotów opiekuńczych i leczniczych 7 ocen jakości ciepłej wody, próbek pobranych do badania w kierunku oznaczania bakterii *Legionella* sp.

Próbki wody ciepłej, na podstawie zaplanowanych harmonogramów badań ciepłej wody użytkowej, pobrano w ramach nadzoru również z natrysków na pływalniach.

Po przeprowadzonych działaniach naprawczych przez podmiot odpowiedzialny za jakość wody w ww. obiekcie i wykonaniu kontrolnych badań jakości ciepłej wody z natrysków, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu stwierdził, że jakość wody odpowiada wymaganiom sanitarnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 lipca 2015 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach i decyzję uchylił.

Wszystkie podmioty lecznicze i opiekuńcze a także administratorzy obiektów użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny przedstawili do akceptacji harmonogramy badań ciepłej wody w kierunku *Legionella* sp. w ramach wewnętrznej kontroli. Przesłane harmonogramy badań na rok 2023 po weryfikacji zostały zaakceptowane. Podmioty na bieżąco raportowały do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu sprawozdania z przeprowadzonych badań.

IV. OCENA STANU SANITARNEGO OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

W roku 2023 pod nadzorem PSSE w Elblągu było 590 obiektów użyteczności publicznej.

W stosunku do roku ubiegłego ilość obiektów zmniejszyła się o 11. Ponadto nadzorem objęte były 3 szpitale (w tym 1 szpital w trzech lokalizacjach) oraz 19 środków transportu. Podmioty działające w tych obiektach świadczyły zróżnicowane usługi dla ludności, które wiązały się z różnorodnymi zagadnieniami sanitarno-higienicznymi oraz potencjalnymi zagrożeniami zdrowotnymi.

Największą grupę wśród tych obiektów stanowiły tradycyjnie zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej itp., a także obiekty hotelarskie, szalety publiczne, domy pomocy społecznej, dworce, tereny rekreacyjne (parki, zieleńce, place zabaw), cmentarze, zakłady pogrzebowe oraz obiekty zaliczane do grupy „inne” tj.: sportowe, kulturalno-widowiskowe, parkingi itp.

Nie wszystkie z nich były zaplanowane do kontroli w roku sprawozdawczym (dotyczy to m. in. parkingów, przystanków, terenów rekreacyjnych). Z zaplanowanych na 2023 rok 315 obiektów, w 235 - tj. 75 % ww. obiektów przeprowadzono kontrole sanitarne. Pozostałych obiektów nie skontrolowano głównie z powodu ich likwidacji bądź zawieszenia działalności, wynikających z sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców. Duża liczba obiektów (głównie świadczących usługi w zakresie fryzjerskim i kosmetycznym) zmieniła lokalizację, wówczas, zamiast kontroli planowej, przeprowadzono kontrolę związaną z odbiorem sanitarnym obiektu. Ograniczenie liczby wykonanych kontroli wynikało też z długotrwałej absencji jednego pracownika (zwolnienie lekarskie i urlop macierzyński).

We wszystkich obiektach weryfikowano jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zaopatrzenie w bieżącą wodę ciepłą i zimną, gospodarkę ściekami i odpadami, postępowanie z brudną i czystą bielizną oraz pościelą, procedury utrzymania czystości, środki czystości i dezynfekcyjne, warunki eksploatacji instalacji wentylacyjnej i klimatyzacji, stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektu.

We wszystkich obiektach objętych przepisami ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, w trakcie przeprowadzanych kontroli weryfikowano przestrzegania zakazu palenia wyrobów tytoniowych i e-elektronicznych oraz ustawowy obowiązek oznakowania obiektów o powyższym zakazie. Naruszeń nakazów ustawy nie stwierdzono.

Poza kontrolami planowymi, w związku ze zgłaszanymi interwencjami dot. m.in. niewłaściwego stanu higienicznego, w obiektach będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną połączoną z bieżącą kontrolą obiektu, 1 kontrolę interwencyjną w obiektach objętych nadzorem oraz 4 kontrole w ww. trybie obiektów niezewidencjonowanych (usługi fryzjerskie, usługi kosmetyczne). Zweryfikowano zgłaszane zastrzeżenia – w dniu kontroli nieprawidłowości sanitarno-higienicznych nie stwierdzono.

Ponadto w ramach bieżącego nadzoru skontrolowano 9 środków transportu specjalnego – samochody do przewozu zwłok, 5 kontroli ekshumacji, 19 kontroli środków transportu publicznego, 5 kontroli warunków przeprowadzanych imprez masowych obiektach użyteczności publicznej i na terenie umożliwiającym przeprowadzenie imprezy masowej w obszarze działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu, 45 kontroli nowo zarejestrowanych obiektów, nie będących wcześniej pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu oraz wykonano 2 pomiary hałasu od urządzeń/instalacji w lokalach mieszkalnych w związku ze złożonymi

interwencjami. Wystawiono także, na pisemny wniosek prowadzących działalność, 2 opinie sanitarne (pozytywne) do kategoryzacji dla obiektów hotelowych.

W sezonie letnim 2023 r. przeprowadzono kontrole placów zabaw wraz z ich wyposażeniem obejmującym m.in. obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, zlokalizowanych na terenie objętym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu. Skontrolowano 12 placów zabaw wyposażonych w małą infrastrukturę sportowo-rekreacyjną.

W trakcie kontroli szczególną uwagę zwracano na zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt domowych (psy, koty), stan higieniczny i techniczny sprzętu do zabaw oraz częstotliwość wymiany piasku w piaskownikach a także zapewnienie koszy na odpady i procedury utrzymania właściwego stanu sanitarno-higienicznego.

W miesiącach letnich w skontrolowanych piaskownikach przeprowadzona była wymiana piasku, co potwierdzone było fakturami za zakup piasku. Stan wizytowanych placów zabaw nie budził zastrzeżeń w zakresie utrzymania bieżącego porządku. Tereny placów były wygrodzone, posiadały tablice informacyjne o zakazie wprowadzania zwierząt domowych na place zabaw oraz regulaminy korzystania z ww. obiektów, a także oznakowanie o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i papierosów e-elektronicznych. Nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze nie stwierdzono. Próbek piasku do badań nie pobierano.

Ponadto, w trakcie bieżących kontroli parków/zieleńców objęto nadzorem kontrolnym, znajdujące się na ich terenie obiekty, zastrzeżeń nie wniesiono. W ramach prowadzonego nadzoru w dniu 09.05.2023 r., w związku ze zbliżającym się sezonem letnim, przesłano także do zarządzających placami zabaw pismo z prośbą o wzmożenie nadzoru nad obiektami małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, zlokalizowanymi na administrowanym terenie. W piśmie zwrócono uwagę na konieczność wzmożenia nadzoru nad placami zabaw i terenami rekreacyjnymi, zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt domowych (psy, koty) oraz ptactwa, a szczególnie na stan higieniczny sprzętu do zabaw i częstotliwość wymiany piasku w piaskownikach przed sezonem, przynajmniej dwa razy w jego trakcie oraz każdorazowo po stwierdzeniu w nim obecności widocznych zanieczyszczeń.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wystawił 1 decyzję administracyjną dot. złego stanu sanitarno-technicznego obiektu użyteczności publicznej. Mandatów karnych nie nałożono.

W 2023 roku odnotowano 24 zgłoszenia różnego typu nieprawidłowości od mieszkańców Elbląga. W związku ze zgłoszonymi interwencjami dot. m.in. niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego w obiektach użyteczności publicznej przeprowadzono ogółem 11 kontroli w tym m.in.: - 1 kontrolę interwencyjną połączoną z bieżącą kontrolą obiektu i 1 kontrolę interwencyjną w obiekcie objętym nadzorem sanitarnym, 4 kontrole interwencyjne obiektów niezewidencjonowanych (usługi fryzjerskie, usługi kosmetyczne).

Ponadto przeprowadzono 1 wizję lokalną w sprawie dot. niezachowania warunków higieniczno-sanitarnych w częściach wspólnych budynku mieszkalnego, 2 wizje w lokalach mieszkalnych przed wykonaniem pomiarów hałasu, 2 pomiary natężenia dźwięku od instalacji i urządzeń będących integralną częścią lokalu mieszkalnego/budynku. Przekroczeń nie odnotowano. Postępowania administracyjne w sprawie przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku umorzono.

Pozostałe interwencje dotyczyły głównie:

- zalewania ściekami piwnicy/ lokalu mieszkalnego
- niewłaściwych warunków mieszkaniowych i bytowych
- zanieczyszczenia terenu działki mieszkalnej odchodami gołębi
- obecności insektów (karaluchów) w mieszkaniu prywatnym/ w częściach wspólnych budynku mieszkalnego
- niewłaściwego stanu higienicznego klatki schodowej i piwnicy w budynku mieszkalnym
- dot. niewłaściwego stanu higienicznego na terenie SM Zrzeszeni z uwagi na dokarmianie kotów wolnożyjących,
- dot. hałasu i uciążliwych zapachów od lokalu handlowego
- dot. braku bieżącej czystości i sprawnej klimatyzacji w lokalach usługowych
- dot. prowadzenia nielegalnej działalności usługowej
- dot. nieprzyjemnych zapachów i zanieczyszczeń odchodami psa w wielolokalowym budynku mieszkalnym
- dot. jakości wody na pływalni

Interwencje rozpatrzono zgodnie z posiadaną kompetencją. Ponadto, 1 zgłoszenie przekazano zgodnie z kompetencją rzeczową do właściwego organu.

W 2023 r. udzielono również pisemnej informacji dot. wystąpienia ewentualnych zagrożeń zdrowotnych wynikających z obecności karaczanów w budynku mieszkalnym oraz możliwych sposobów rozwiązania problemu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu zaopiniował warunki organizacji 20 imprez masowych. Wszystkie zaopiniował pozytywnie. Spośród 19 zorganizowanych w Elblągu imprez (o 2 więcej niż w 2021 r.) 15 miało charakter kulturalno-rozrywkowy a 4 sportowy. Przeprowadzono również 5 kontroli warunków sanitarno-higienicznych organizacji imprez masowych. Nieprawidłowości w powyższym obszarze nie stwierdzono.

Na wyróżnienie, z uwagi na stan sanitarno-techniczny oraz zachowanie bieżącej czystości w obiekcie, zasługują: Pływalnia w Hotel „Młyn” przy ul. Kościuszki w Elblągu, Pływalnia w Hotelu „Focus” przy ul. Stary Rynek 54-59 w Elblągu, Kryta pływalnia MOSiR ul. Robotnicza 68 w Elblągu, Centrum Rekreacji Wodnych „Dolinka” przy ul. Moniuszki 25 w Elblągu; hotele: Hotel „Młyn” przy ul. Kościuszki w Elblągu, Hotel „Focus” przy ul. Stary Rynek 54-59 w Elblągu, Hotel „Pod Lwem” przy ul. Kowalskiej 10 w Elblągu; inne zakłady, w których świadczone są usługi hotelarskie: Willa „Piękny Widok” przy ul. Bema 53 w Elblągu; zakłady fryzjerskie: Studio Fryzur „Marco”, ul. Giermków 19a/2u w Elblągu, Salon Fryzur „Stylista” przy ul. 3 Maja 12/12 w Elblągu, Zakład Fryzjerski, ul. Szczygła 20 w Elblągu; zakłady kosmetyczne: Salon Urody Marzeny Gross przy ul. Nitschmanna 20-22G w Elblągu, Gabinet Kosmetyczny przy ul. Szarych Szeregów 2c w Elblągu, Gabinet Podologiczny - Stylizacja Paznokci „MONA”, ul. Ogólna 23A/2 w Elblągu, Salon „Skin Care Center” przy ul. 3 Maja 12/7 w Elblągu, Salon Stylizacji Paznokci Elbląg ul. Pomorska 27A, Bellis Studio Kosmetyki Twarzy przy ul. Grobla Św. Jerzego 5/U4 w Elblągu, Salon Urody KaroLine Karolina Wojtczak ul. Ogólna 1C/A w Elblągu, Salon Urody Lwi Pazur, ul. Królewiecka 85 w Elblągu; odnowa biologiczna: Solarium „Riwiera” przy Pl. Dworcowym 3a w Elblągu, Solarium Solesito przy ul. Płk. Dąbka 136/6 w Elblągu, Solarium Solesito przy ul. Bałuckiego 4 H w Elblągu, „Endorfina” przy ul. Żeromskiego 2D w Elblągu; dworce kolejowe: Dworzec PKP przy Placu Dworcowym; domy pomocy społecznej: Dom Pomocy Społecznej ul. Pułaskiego 1c, Elbląg, Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Podgórna 1, Elbląg, Dom Pomocy Społecznej „Niezapominajka” ul. Toruńska 17, Elbląg, Dzienny dom Senior +, ul. Zamkowa 16, Elbląg; tereny rekreacyjne: Park „Dolinka” w Elblągu, Park Miejski „Kajki” w Elblągu; inne obiekty użyteczności publicznej: Centrum Sportowo-Biznesowe ul. Grunwaldzka w Elblągu, Multikino ul. Płk. Dąbka 152 w Elblągu, Cinema City ul. Teatralna 5 w Elblągu, Biblioteka Elbląska ul. Św. Ducha 3-7 w Elblągu, Biblioteka ul. Hetmańska w Elblągu, Tor Łyżwiarsko-Wrotkarski przy ul. Agrykola w Elblągu, Muzeum Archeologiczno-Historyczne ul. Bulwar Zygmunta Augusta Elbląg, Park Piekarczyka „Zabawa i Ruch” ul. Kowalska 19/3 Elbląg, Biblioteka ul. Ogólna w Elblągu; sportowe: Stadion sportowy ul. Skrzydlata 1a; 82-300 Elbląg,

VII. Raport Sekcji Higieny Pracy

A. NADZÓR NAD WARUNKAMI SANITARNO-HIGIENICZNYMI ŚRODOWISKA PRACY

Głównymi kierunkami działań podejmowanymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu w roku 2023 w zakresie prowadzonego nadzoru sanitarnego była realizacja zadań zmierzających do poprawy warunków pracy i ochrony zdrowia pracowników, ograniczenia narażenia pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, a tym samym zapobieganie występowaniu chorób zawodowych i innych schorzeń związanych z warunkami środowiska pracy.

Działania te zostały określone w „Wytycznych do działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2023 r. w zakresie higieny pracy”.

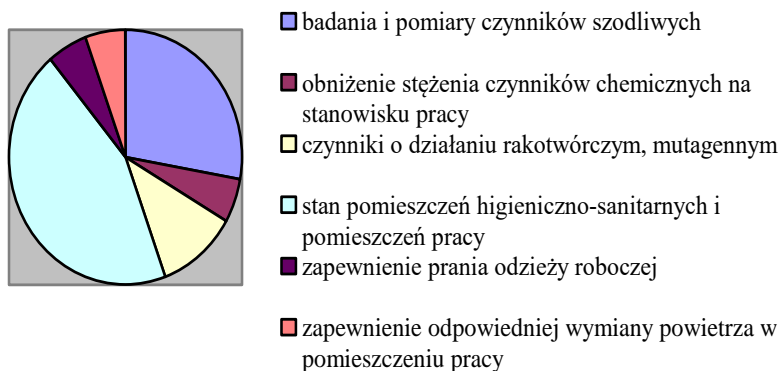
Głównym celem było prowadzenie przez pion higieny pracy bieżącego nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy w zakresie ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, szkodliwych czynników biologicznych, występujących na stanowiskach pracy.

W roku 2023 na terenie miasta Elbląga Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawował nadzór bieżący w zakresie higieny pracy nad 781 zakładami pracy, zatrudniającymi 21 238 pracowników. Zgodnie z podziałem kompetencji nad częścią zakładów pracy zlokalizowanych na terenie „portu morskiego Elbląg” nadzór sprawował Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny z siedzibą w Elblągu.

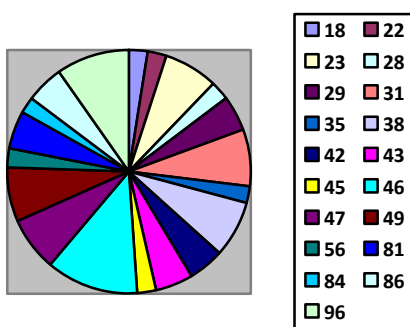
Pracownicy Sekcji Higieny Pracy w roku 2023 w Elblągu przeprowadzili 41 kontroli w zakładach pracy, m. in. w zakresie przestrzegania przepisów higieniczno-sanitarnych w środowisku pracy, przestrzegania przez pracodawców obowiązku wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Wzmógł nadzór sprawowany nad zakładami pracy, w których pracownicy są narażeni na czynniki szkodliwe: hałas, czynniki chemiczne, czynniki biologiczne, pyły drewna, drgania mechaniczne działające na organizm człowieka przez kończyny górne lub drgania mechaniczne o ogólnym działaniu na organizm człowieka oraz nad zakładami, w których występują substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

W wyniku stwierdzonych naruszeń przepisów higieniczno-sanitarnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w roku 2023 wydał 10 decyzji administracyjnych, zawierających 18 nakazów dotyczących:

- wykonania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, sporządzenia rejestrów czynników szkodliwych oraz kart badań i pomiarów czynników szkodliwych,
- substancji, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (brak rejestru prac i rejestru pracowników),
- utrzymywania pomieszczeń pracy, pomieszczeń higienicznosanitarnych oraz znajdujących się w nich urządzeń w stanie zapewniającym bezpieczne i higieniczne korzystanie z nich przez pracowników,
- zapewnienia prania odzieży roboczej pracownikom,
- zapewnienia odpowiedniej wymiany powietrza w pomieszczeniach pracy,
- obniżenia stężeń czynników chemicznych występujących na stanowisku pracy ze względu na przekroczenia Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń (NDS).

Wykres 1. Zestawienie rodzaju wydanych nakazów w decyzjach administracyjnych w roku 2023 dotyczących zakładów pracy znajdujących się na terenie miasta Elbląga.

Wykres 2. Struktura przeprowadzonych kontroli w 2023 r. według PKD

W 2023 roku do Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Elblągu wpłynęło 10 zgłoszeń prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Do zakładów pracy na terenie miasta Elbląga, w których występowały szczególne zagrożenia zdrowotne dla pracowników zaliczono obiekty, w których pracownicy są narażeni na działanie czynników bądź procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy. Obecnie obowiązuje zmieniony wykaz czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, do których zaliczono m. in.:

- 1) promieniowanie jonizujące,
- 2) prace związane z narażeniem na pył drewna w zakładach stolarskich, tartakach,
- 3) prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy,
- 4) prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika,
- 5) prace związane z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla.

Celem państwowej inspekcji sanitarnej w najbliższych latach będzie wskazanie pracodawcom zagrożeń, związanych z występowaniem wskazanych czynników w środowisku pracy, egzekwowanie obowiązków w zakresie bezpieczeństwa warunków pracy w narażeniu na czynniki rakotwórcze / mutagenne oraz ograniczanie tego narażenia.

B. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA W RAMACH BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO W OBSZARZE CHEMIKALIÓW

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny dla Miasta i Powiatu Elbląg w 2023 roku sprawował także nadzór nad przestrzeganiem wymogów zawartych w ustawie o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz nadzór nad detergentami, poprzez przeprowadzenie kontroli podmiotów dystrybuujących produkty chemiczne, a także kontrolując podmioty gospodarcze wykorzystujące wyżej wymienione produkty w swojej działalności zawodowej.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzili 9 kontroli formulatorów oraz dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin oraz 22 kontrole w zakładach stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej.

Należy również podkreślić, że w roku 2023 zwiększono nadzór nad produktami biobójczymi wprowadzanym do obrotu oraz udostępnianymi na rynku. W tym celu pracownicy pionu higieny pracy przeprowadzili 5 kontroli, w tym 2 kontrole interwencyjne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawuje również nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 poprzez kontrolę przepisów:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.),
- rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku w sprawie prekursorów narkotykowych.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Elblągu przeprowadzili 6 kontroli w roku 2023 w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3.

W ramach nadzoru sanitarnego nad przestrzeganiem przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych (SZ) lub nowych substancji psychoaktywnych (NSP) w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Główny Inspektor Sanitarny prowadzi rejestr zatruć w formie elektronicznej jako System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD).

W roku 2023 podmiot leczniczy zgłosił Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Elblągu jeden przypadek zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną, które zostały zgłoszone do wskazanego systemu SMIOD.

C. NADZÓR NAD PRODUKTAMI KOSMETYCZNYMI

W 2023 roku w Elblągu pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego znajdowało się 28 obiektów dotyczących wytwarzania, konfekcjonowania i obrotu produktami kosmetycznymi, w tym 1 zakład wytwarzający i konfekcjonujący produkty kosmetyczne, 2 zakłady konfekcjonujące produkty kosmetyczne bez wytwarzania oraz 25 obiektów obrotu produktami kosmetycznymi (6 hurtowni i 19 sklepów).

Pracownicy pionu higieny pracy przeprowadzili 2 kontrole w przedsiębiorstwach będących podmiotami odpowiedzialnymi za produkty kosmetyczne wprowadzane do obrotu. Skontrolowano 7 obiektów obrotu produktami kosmetykami (6 sklepów i 1 hurtownię). Łącznie przeprowadzono 8 kontroli obiektów obrotu produktami kosmetycznymi, w tym 1 planowana, 1 sprawdzająca i 6 interwencyjnych.

Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości dotyczące udostępniania na rynku produktów kosmetycznych zawierających w swoim składzie substancje niedozwolone:

- aldehyd 2-(4-tert-butylobenzylo)propionowy występujący pod nazwą (INCI) Butylphenyl Methylpropional (potocznie: lilial) - substancję zakazaną w produktach kosmetycznych od dnia 01 marca 2022 roku,
- 3 i 4-(4-hydroksy-4-metylopentylo)cycloheks-3-eno-1-karboaldehyd (HICC) występujący pod nazwą (INCI) Hydroxyisohexyl 3-Cyclohexene Carboxaldehyde – substancję zakazaną od dnia 23 sierpnia 2021 roku, a także produkty nie posiadające oznakowania w języku polskim i po upływie daty minimalnej trwałości.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano ogółem 3 decyzje, w tym:

- 1 decyzję nakazującą zaprzestania udostępniania na rynku produktów kosmetycznych zawierających w swoim składzie aldehyd 2-(4-tert-butylobenzylo)propionowy występujący pod nazwą (INCI) Butylphenyl Methylpropiona (potocznie: lilial),
- 1 decyzję dotyczącą wstrzymania udostępniania na rynku produktów kosmetycznych zawierających w swoim składzie aldehyd 2-(4-tert-butylobenzylo)propionowy występujący pod nazwą (INCI) Butylphenyl Methylpropiona (potocznie: lilial) lub 3 i 4-(4-hydroksy-4-metylopentylo)cycloheks-3-eno-1-karboaldehyd (HICC) występujący pod nazwą (INCI) Hydroxyisohexyl 3-Cyclohexene Carboxaldehyde oraz po upływie daty minimalnej trwałości,
- 1 decyzję nakazującą zaprzestania udostępniania na rynku produktów kosmetycznych z uwagi na brak oznakowania w języku polskim.

Łącznie nakazano zaprzestania udostępniania na rynku 64 produktów kosmetycznych w ilości 200 sztuk.

Ponadto w 2023 r. w ramach przeprowadzonej kontroli w zakładzie produkującym i konfekcjonującym produkty kosmetyczne, będącym jednocześnie podmiotem odpowiedzialnym za wprowadzanie do obrotu produktów kosmetycznych., pobrano 1 próbkę produktu kosmetycznego do badań laboratoryjnych mikrobiologicznych w celu określenia czystości mikrobiologicznej w zakresie oznaczenia liczby drożdży i pleśni, wykrywanie obecności i identyfikacja *Candida albicans*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus*, zliczanie i wykrywanie mezofilnych bakterii tlenowych.

W roku 2023 w ramach unijnego Systemu Wczesnego Ostrzegania o Produktach Niebezpiecznych (RAPEX) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu otrzymał 3 powiadomienia dotyczące produktów kosmetycznych uznanych za mogące stwarzać zagrożenie dla zdrowia konsumentów, dla których w liście dystrybucji wskazano podmioty z terenu miasta Elbląga. Zgłoszenia obejmowały m.in. produkty kosmetyczne do makijażu, pielęgnacji oraz do włosów, w których stwierdzono niedozwolone do stosowania na rynku unijnym barwniki oraz substancje konserwujące. Każdorazowo organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej weryfikowały zgłoszenia oraz prowadziły działania kontrolne.

D. CHOROBY ZAWODOWE

W 2023 r. postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych prowadzone były na podstawie przepisów określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz.U. z 2022 r., poz. 1836) oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 1 sierpnia 2002 r. w sprawie dokumentowania chorób zawodowych i skutków tych chorób (Dz.U. z 2013 r., poz. 1379 ze zm.).

W roku 2023 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu wpłynęło 10 podejrzeń choroby zawodowej u osób zatrudnionych w zakładach pracy znajdujących się na terenie Elbląga. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu wydał dwie decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 4 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W wyniku przeprowadzonych postępowań wyjaśniających zostało sporządzonych 14 kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, w tym 7 uzupełniających dla państwowych inspektorów sanitarnych z innych powiatów, 5 dla osób zatrudnionych w zakładach pracy w Elblągu, 2 dla osób zatrudnionych w zakładach pracy w powiecie elbląskim.

VIII. OCENA STANU SANITARNEGO ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCIOWO - ŻYWIENIOWYCH

W roku 2023 na terenie Miasta - Elbląga, PPIS w Elblągu sprawował nadzór sanitarny nad 1011 obiektami, w tym:

- 49 obiektami produkcji żywności;
- 574 obiektami obrotu żywnością; w tym 23 środki transportu do przewozu żywności;
- 214 obiektami żywienia zbiorowego otwartego, w tym: 82 zakłady małej gastronomii;
- 127 zakładami żywienia zbiorowego zamkniętego;
- 4 wytwórniami materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- 39 miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Skontrolowanych zostało 527 obiektów.

Ocenę stanu sanitarnego zakładu (klasyfikację) przeprowadzono w 366 obiektach.

Wydano:

- 22 decyzje administracyjne;
- 23 decyzje zmieniające termin wykonania zaleceń;
- 70 decyzji zezwalających na prowadzenie działalności(*dotyczy zakładów wybudowanych, adaptowanych, zmodernizowanych*)
- 233 decyzje o nałożeniu opłat za czynności kontrolne;
- 119 decyzji o wykreśleniu z rejestru;
- 45 zaświadczeń o spełnieniu wymogów sanitarnych (koncesja na alkohol);
- 106 zaświadczeń o wpisie do rejestru, o dokonaniu zmian;
- 23 zaświadczenia na przewóz środków spożywczych;
- 6 zaświadczeń i opinie (obiekty znajduje się pod stałym nadzorem);
- 37 innych decyzji (rozszerzenie działalności, obiekty sezonowe);
- 1 decyzję umarzającą zawiadomienia;
- 1 decyzję o unieruchomieniu (w związku z nieprzestrzeganiem warunków higieniczno-sanitarnych mogących spowodować zagrożenie zdrowia konsumentów wydano decyzję o unieruchomieniu cukierni. Po wykonaniu nieprawidłowości produkcja w cukierni wznowiona.)

Mandaty karne

W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 84 mandaty karne na sumę 23100 zł, w tym:

– wytwórnie lodów	1	na sumę	400 zł
– automaty do lodów	4	na sumę	1100 zł
– piekarnie	4	na sumę	1000 zł
– ciastkarnie	4	na sumę	1100 zł
– wytwórnie naturalnych wód mineralnych,	1	na sumę	300 zł
– zakłady garmazeryjne	2	na sumę	1000 zł
– sklepy spożywcze	22	na sumę	5000 zł
– obiekty ruchome i tymczasowe	1	na sumę	300 zł
– zakłady żywienia zbiorowego otwarte	42	na sumę	12000 zł
– zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	2	na sumę	600 zł
– zakłady usług cateringowych	1	na sumę	300 zł

Powody nakładania mandatów:

- przechowywanie środków spożywczych w warunkach niezgodnych z deklaracją producenta,
- brak bieżącej czystości w miejscach produkcji i obrotu żywnością,
- środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia,
- brak dokumentacji HACCP – zapisów, wdrażania,

Kwestionowano i wycofywano z obrotu produkty żywnościowe z powodu ich niewłaściwej jakości zdrowotnej (w roku 2022 wycofano żywność o wartości 7884,3 zł a w roku 2023 o wartości 11457,85 zł.).

Nadal najczęściej spotykanymi wykroczeniami są przeterminowane artykuły spożywcze (ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne, mleko i przetwory mleczne, mięso, podroby i produkty drobiarskie).

W 2023 r. skierowano 1 wniosek o ukaranie do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na podstawie art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1448).

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną:

- liczba przeprowadzonych wspólnych kontroli – 3 z wzmożonym nadzorem nad produktami i mięsem wieprzowym oraz dziczyzną (mięsem z dzika) i produktów z niego otrzymanych – ze względu na ryzyko wystąpienia ASF) - nie stwierdzono nieprawidłowości;

Przeprowadzono 15 kontroli w związku interwencją konsumentów na niewłaściwą jakość środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Zgłoszone nieprawidłowości:

- niewłaściwa jakość surowego mięsa wieprzowego, drobiowego
- niewłaściwa jakość gotowych potraw oferowanych do sprzedaży (kebab, kurczaki, kanapki),
- niewłaściwa jakość gotowych wyrobów (kiełbasa, sałatka, kapusta, pieczywo),
- niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych,
- środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia,

Wystawiono 5 mandatów karnych na kwotę 1200 zł.

Przeprowadzono 17 kontroli w związku z interwencją konsumentów dotyczącą nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego

Sprawy dotyczyły:

- nieskutecznej wentylacji,
- niewłaściwego składowania odpadów,
- nieodpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń oraz wyposażenia,
- obecności szkodników i gryzoni,
- obecność psów w sklepie i na plaży.

Wystawiono 7 mandatów karnych na kwotę 1900 zł.

W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego tj. w stołówkach szkolnych, szpitalach, domach opieki społecznej, półkoloniach i półzimowiskach dokonano 75 teoretycznych ocen jadłospisów w tym 57 teoretyczne oceny jadłospisów dekadowych. Pobrano 2 jadłospisy do oceny ilościowo-jakościowej.

Jako nieprawidłowe oceniono 8 jadłospisów, w tym 1 w zakresie wartości energetycznej.

Najczęściej pojawiające się błędy w zakresie jakości żywienia:

- niedostateczna ilość produktów mlecznych oraz brak różnorodności oferowanych przetworów;
- niedostateczna ilość porcji warzyw i/lub owoców;
- niedostateczna ilość produktów mlecznych oraz brak różnorodności oferowanych przetworów;
- niedostateczna podaż roślin strączkowych;
- niedostateczna ilość porcji ryby.

Żywienie w części placówek wymaga poprawy. Jadłospisy nie spełniają obowiązujących norm. Placówki mają przestarzałe podejście do żywienia dzieci. W szpitalach nadal pojawiają się posiłki oparte o produkty niskiej jakości (smalec, baleron, mortadela), a w związku z brakiem przepisów oraz regulacji prawnych trudnym jest wyegzekwowanie zmiany.

W coraz większej ilości placówek oświatowych zauważalna jest pozytywna zmiana. Wypracowywane są zdrowe nawyki żywieniowe wśród dzieci oraz wprowadzane jadłospisy oparte na różnorodnych produktach uwzględniających węglowodany złożone, czy sezonowość warzyw i owoców. Intendenci wysyłani są na szkolenia poprawiający zakres ich wiedzy dotyczącej żywienia. Jednocześnie pozostaje część placówek, w których panuje przestarzałe podejście do żywienia dzieci (brak owoców, oferowanie słodczy na podwieczorek, czy czekoladowych płatków na śniadanie). Uwzględniając obecne ceny środków spożywczych na rynku oraz stawkę żywieniową w placówkach ciężkie jest zapewnienie dzieciom porcji ryby dwa razy w dekadzie bądź zwiększenie różnorodności warzyw/owoców dawanych do każdego posiłku.

Pobrano do badań laboratoryjnych 216 próbek. Zakwestionowano 4 próbki:

- jedną próbkę krajową pn. „Bób”, pobraną do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w kierunku pozostałości pestycydów. Badanie laboratoryjne wykazało przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu tiaklopyridu.
- jedną próbkę krajową malin tj. „Maliny czerwone”, pobraną do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności w kierunku pozostałości pestycydów. Badanie laboratoryjne wykazało przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu pentiopyradu.
- jedną próbkę krajową suplementu diety tj. „Pelavo nos i zatoki” pobraną w aptecę w ramach urzędowej kontroli żywności w kierunku zawartości substancji dodatkowych oraz oceny zgodności znakowania suplementu diety. Ocena znakowania wykazała nieprawidłowości w zakresie oświadczeń zdrowotnych.
- jedna próbka żywności pobrana w mieszkaniu prywatnym

W 2023 r. odnotowano 3 zgłoszenia w związku z podejrzeniem zatruć pokarmowych:

- - 2 zgłoszenia dotyczące podejrzenia zatrucia pokarmowego *Salmonellą* Enteritidis (w mieszkaniu prywatnym i w żłobku).

W mieszkaniu prywatnym pobrano 2 próbki żywności. Źródłem zakażenia były krokiety z mięsem, w których wykryto pałeczki *Salmonella* Enteritidis.

W żłobku i firmie cateringowej, z której pochodziły posiłki pobrano 18 próbek wymazów sanitarnych, w tym 11 ze sprzętu i 7 z powierzchni dłoni personelu. Nie ustalono źródła zakażenia, na podstawie analizy zachorowań można przypuszczać, że źródłem zakażenia mogło być chore dziecko a do transmisji zakażenia doszło przez nieprzestrzeganie przez dzieci podstawowych zasad higieny.

- - 1 zgłoszenie w związku z obecnością szczepu *Escherichia coli* toksynotwórczego u dwuletniego dziecka. W placówce pobrano 8 próbek wymazów sanitarnych, w tym 6 z powierzchni wyposażenia i 2 wymazy z powierzchni dłoni personelu. Nie ustalono źródła zakażenia.

Ogólną ocenę zakładów żywnościowo - żywnościowych w poszczególnych grupach przedstawiono w tabeli nr 1.

Tabela nr 1 Zestawienie zbiorcze klasyfikacji obiektów żywnościowo-żywnościowych na terenie Miasta

nr GUS	rodzaj obiektów	liczba obiektów			liczba obiektów o złym stanie sanitarnym
		wg ewidencji w ciągu roku	w tym		
			skontrolowanych	sklasyfikowanych	
	Obiekty produkcji żywności	49	38	32	
01	Wytwórnice lodów	4	4	4	
02	Automaty do lodów	6	6	4	
04	Piekarnie	6	6	5	
05	Ciastkarnie	9	9	8	
06	Przetwórnice owocowo warzywne i grzybowe	1	1	1	
07	Browary i słodownie	1	1	1	
09	Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód	1	1	1	
10	Zakłady garmazeryjne	6	6	5	
13	Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1	1	1	
17	Wytwórnice suplementów diety	1	0	0	
21a	Producenci żywności w warunkach domowych	11	2	2	
21b	Inne wytwórnice żywności	2	1	0	
	Obiekty obrotu żywnością	574	255	158	
22	Sklepy spożywcze	343	175	133	
22a	w tym super, hipermarkety	31	29	11	
23	Kioski spożywcze	20	5	3	
23a	w tym kioski na targowiskach sprzedające mięso	2	2	2	
23b	w tym kioski na targowiskach sprzedające inne środki spożywcze	1	0	0	
24	Magazyny hurtowe	26	21	8	
25	Obiekty ruchome i tymczasowe	56	11	2	
26	Środki transportu	23	23	0	
27	Inne obiekty obrotu żywnością	106	20	12	
	Obiekty żywienia zbiorowego	214	131	104	
28	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	214	131	104	
28a	w tym zakłady małej gastronomii	82	50	40	
28b	W tym zakłady małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych	23	9	0	
29	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	127	88	63	
29a	stołówki pracownicze	1	1	1	
29b	bufety przy zakładach pracy	1	1	1	
	W tym w systemie cateringowym	0	0	0	
29d	bloki żywienia w szpitalach	5	5	5	
29d ₁	w tym żywienie w systemie cateringowym	4	4	4	
29e	kuchénki niemowlęce	1	1	1	

29g	bloki żywienia w domach opieki społecznej	7	5	5	
29g ₁	w tym żywienie w systemie cateringowym	1	0	0	
29h	Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	9	3	1	
	W tym w systemie cateringowym	5	3	1	
29i	stołówki szkolne	22	15	13	
29i ₁	w tym żywienie w systemie cateringowym	4	3	3	
29j	Stołówki w bursach i internatach	5	2	2	
29k	stołówki na koloniach, półkoloniach i obozach	22	18	0	
29l	stołówki w przedszkolach	43	28	26	
29l ₁	w tym żywienie w systemie cateringowym	9	6	5	
29ł	stołówki w domach dziecka i młodzieży	2	2	2	
29m	Stołówki studenckie	1	1	1	
29n	Stołówki w zakładach specjalnych	2	1	1	
29p	inne zakłady żywienia	6	5	4	
	W tym w systemie cateringowym	2	2	2	
29o	zakład usług cateringowych	4	4	2	
31	Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	4	3	3	
32	Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	39	8	4	
32a	w tym: a) hurtownie b) sklepy	4 35	1 7	0 4	
	OGÓŁEM	1011	527	366	

IX. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór sanitarny nad placówkami dla dzieci i młodzieży przeznaczonymi zarówno na pobyt dzienny, jak i całodobowy, dla których warunki i zasady funkcjonowania określają następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, w odniesieniu do żłobków i klubów dziecięcych,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, w odniesieniu do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w odniesieniu m. in. do miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży,
- ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w odniesieniu do uczelni oraz szkół wyższych,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w odniesieniu do m.in. placówek wsparcia dziennego, placówek opiekuńczo-wychowawczych,

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz ośrodkach wypoczynku.

1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży:

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu sprawował nadzór nad 112 stałymi placówkami oświatowo-wychowawczymi oraz 39 placówkami wypoczynku i rekreacji dla dzieci i młodzieży (17 placówek wypoczynku zimowego i 22 placówki wypoczynku letniego). Katalog placówek objętych nadzorem obejmował:

- żłobki, kluby dziecięce,
- przedszkola,
- szkoły wszystkich typów, w tym szkoły wyższe,
- placówki wsparcia dziennego,
- placówki wychowania pozaszkolnego,
- placówki z pobytem całodobowym,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wypoczynku i rekreacji.

W 2023 r. przeprowadzono łącznie 133 kontrole sanitarne.

Zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek w 2023r. :

- utworzono Niepubliczny Żłobek „Mieszko I” w Elblągu, przy ul. Wyżynnej 9 (budynek wspólny z przedszkolem),
- utworzono Niepubliczny Żłobek „Norlandia” w Elblągu, przy ul. Plac Dworcowy 3 (budynek wspólny z przedszkolem),
- utworzono Niepubliczne Przedszkole „Norlandia” w Elblągu, przy ul. Plac Dworcowy3,
- objęto nadzorem Klub dziecięcy „Pszczółki” w Elblągu, przy ul. Wieżowej 12/2,
- utworzono Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Montessori w Elblągu, przy ul. Niepodległości 16 (do budynku tego przeniesiono również Niepubliczną Szkołę Podstawową Montessori),
- zlikwidowano świetlice popołudniowe przy szkołach podstawowych w Elblągu,
- Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące Regent przeniesione zostało do nowego, zaadaptowanego na ten cel budynku w Elblągu, przy ul. Królewieckiej.

2. Stan sanitarny obiektów.

Stan sanitarny budynków lub ich części, w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dla dzieci i młodzieży: w 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu w ramach przeprowadzonych czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania dzieci i młodzieży nie stwierdził nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej.

3. Zaplecze sanitarne placówek dla dzieci i młodzieży oraz warunki do utrzymania higieny osobistej:

Zapewnienie w placówkach prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych zaplecza sanitarnego i jego wyposażenia jest jednym z elementów profilaktyki.

We wszystkich skontrolowanych placówkach stwierdzono dobry stan techniczny urządzeń, pomieszczeń zaplecza sanitarnego, podłączenie do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, bieżącą czystość oraz zapewnienie środków higieny osobistej, co składa się na podstawowe standardy higieniczne. Większość obiektów wyposażona była w wystarczającą liczbę urządzeń sanitarnych w odniesieniu do liczby osób korzystających, jednak stwierdzono również placówki, w których standardy dostępności do urządzeń sanitarnych były przekroczone (Szkoła Podstawowa Nr 16, przy ul. Sadowej 2, Szkoła Podstawowa Nr 18, przy ul. Węgrowskiej 1, Zespół Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących, przy ul. Gen. Bema 50). W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono uchybień w zakresie warunków do utrzymania higieny osobistej, wszystkie placówki zapewniły dostęp do zimnej i ciepłej wody bieżącej, pomieszczenia sanitarne wyposażone były w środki higieny osobistej (mydło w dozownikach, ręczniki papierowe lub suszarki do rąk, papier toaletowy).

4. Higiena procesu nauczania:

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest bieżąca kontrola w zakresie zapewnienia prawidłowych warunków i odpowiedniej organizacji pracy ucznia w celu jego ochrony przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce. W trakcie sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego w szkołach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu podejmował również działania o charakterze prewencyjnym w zakresie profilaktyki wad postawy np. ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii, ocena obciążenia ucznia plecakami/tornistrami, właściwej organizacji procesu nauczania, np. higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych, odpoczynków w czasie trwania przerw międzylekcyjnych, promowania dobrych praktyk, np. w odniesieniu do zapewnienia w placówce dostępu do wody przeznaczonej do spożycia.

W 2023r. przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych. Właściwie dobrany tornister korzystnie wpływa na kształtowanie prawidłowej postawy ciała u dzieci i młodzieży. Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego, opierającymi się na wynikach badań WHO, waga tornistra nie powinna przekraczać od 10 do 15% masy ciała ucznia. Dodatkowo ciężar powinien być rozłożony równomiernie, a uczeń powinien nosić tornister na obu ramionach. W 2023 r. ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów przeprowadzono w 1 szkole podstawowej, w 17 oddziałach.

W badaniu brało udział 328 uczniów. Pomiary wykazały, że zbyt ciężkie plecaki nosiło 16 uczniów, co stanowi ok. 4,9% wszystkich poddanych ocenie.

Zbyt duże obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków szkolnych może powodować nasilenie bólu pleców, sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie prowadzić do skrzywienia kręgosłupa. W trosce o stan zdrowia uczniów został wprowadzony prawny obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawianie w placówkach podręczników i przyborów szkolnych. Wszystkie skontrolowane szkoły zapewniły uczniom miejsca na podręczniki i przybory szkolne (szafki indywidualne, szafki lub półki w klasach). Ponadto dokonano oceny dostosowania mebli do warunków antropometrycznych przedszkolaków w 3 placówkach.

Skontrolowano 259 stanowisk, nieprawidłowości w powyższym zakresie wykazano w 1 placówce (dot. 2 stanowisk). Istotnym elementem mającym wpływ na higienę procesu nauczania jest również właściwa organizacja i przebieg procesu nauczania, w tym tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych.

W 2023 r. dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych pod względem higienicznym w 5 szkołach. Podczas czynności kontrolnych zwracano szczególną uwagę na stałą porę rozpoczynania zajęć lekcyjnych, z nie większą od 1 godziny różnicą czasu rozpoczynania zajęć w poszczególnych dniach tygodnia, jak również różnicę liczby godzin lekcyjnych w kolejnych dniach tygodnia – nie większą od 1 godziny. Niezgodności rozkładów zajęć lekcyjnych z zasadami higieny skontrolowanych szkół nie wykazano.

Dodatkowo, w trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych monitorowano kwestię związaną z odpoczynkiem ucznia w czasie trwania przerw międzylekcyjnych w aspekcie m.in. zapewnienia odpowiedniego (wystarczającego) czasu na odpoczynek lub zjedzenie posiłku, jak również możliwości spędzenia przerw na świeżym powietrzu.

Spośród 19 placówek skontrolowanych w tym obszarze w 8 z nich funkcjonują przerwy krótsze niż 10 minut (przeważnie są to przerwy na początku i końcu zajęć). W przeważającej większości, zapewnione są przerwy 10 min, z co najmniej jedną przerwą 15-20 minutową. Dodatkowo 16 skontrolowanych szkół umożliwia uczniom spędzanie przerw na świeżym powietrzu. W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb uczniów, dyrektorzy placówek umożliwiają im skorzystanie z dystrybutorów wody przeznaczonej do spożycia (źródła/poidła) lub napoju wystawianego w dzbankach w pomieszczeniu stołówki – 7 skontrolowanych szkół.

5. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego:

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach kontrolami objęto również warunki sanitarno-higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Ocenie poddano m.in. posiadaną przez placówkę infrastrukturę sportową oraz stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego. Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2023r., w 20 szkołach różnych typów (ze szkołą wyższą) wykazano, że z pełnej infrastruktury sportowej, tj. szkolnego zespołu sportowego wraz z boiskiem, w skład którego wchodzi jedna lub dwie sale sportowe oraz pomieszczenia pomocnicze, tj. przebieralnie, natryskownie, ustępy, przechowalnie sprzętu sportowego, gabinet wychowania fizycznego – pokój nauczycieli, mogli korzystać uczniowie 17 szkół, 1 szkoła dysponowała tylko salą rekreacyjno-zastępczą. Całkowity brak zaplecza sportowego stwierdzono w przypadku 2 placówek.

Podczas kontroli oceniano również stopień korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych – w 17 szkołach uczniowie mieli możliwość korzystania z natrysków, jednak tylko w 9 szkołach natryski były używane przez młodzież – w 3 szkołach zawsze po zajęciach w-f, w 6 szkołach sporadycznie lub po zajęciach dodatkowych.

6. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży: W 2023r. w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej zarejestrowano 79 turnusów zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży (28 turnusów wypoczynku zimowego oraz 51 turnusów wypoczynku letniego). Skontrolowano wypoczynek dzieci i młodzieży na 40 turnusach, kontrole nie wykazały uchybień w zakresie warunków sanitarno-higienicznych.

7. Podsumowanie:

W roku 2023 w skontrolowanych placówkach zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu dzieci i młodzieży. Stan nadzorowanych obiektów oraz panujące w nich warunki higieniczne ulegają poprawie, co ma wpływ na stan bezpieczeństwa sanitarnego placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych - wykonano remonty kapitalne i bieżące: w szkole Podstawowej Nr 16 w Elblągu, przy ul. Sadowej 2 przeprowadzono remont kapitalny sali gimnastycznej (wymiana oświetlenia sztucznego, remont parkietu, malowanie), remont pomieszczenia dydaktycznego z wymianą instalacji elektrycznej; w Zespole Szkół Pijarskich w Elblągu, przy ul. Saperów 20 – remont bieżący części pomieszczeń dydaktycznych; w Szkole Podstawowej Nr 18 w Elblągu, przy ul. Węgrowskiej 1 – remont korytarza na parterze, remont bieżący dwóch gabinetów przedmiotowych, wymiana instalacji elektrycznej w jednej sali lekcyjnej, doprowadzenie wody do gabinetu plastyki, zakup sprzętu komputerowego (monitory interaktywne, laptopy, drukarki; w Szkole Podstawowej Nr 11 w Elblągu, przy ul. Korczaka 34 – remont szatni dla uczniów, remont bieżący części pomieszczeń dydaktycznych w segmencie A, remont gabinetu plastyki, pokoju intendenci, remont stołówki, wymiana stolarki okiennej w zmywalni naczyń; w Szkole Podstawowej Nr 19 w Elblągu, przy ul. Uroczej 4 – remont sali gimnastycznej (remont parkietu, malowanie), remont bieżący dwóch gabinetów przedmiotowych; w Szkole Podstawowej Nr 9 w Elblągu, przy ul. Wybickiego 20 – remont bieżący części pomieszczeń dydaktycznych, remont bieżący salki do judo; w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych w Elblągu, przy ul. Traugutta 91 – remont bieżący holu przy sali koncertowej, konserwacja podłóg polimerowych na korytarzach, zakup nowych krzeseł do jednej sali dydaktycznej; w Zespole Szkół i Placówek Sportowych w Elblągu, przy ul. Agrykola 6 – remont kapitalny pięciu gabinetów przedmiotowych w budynku IV LO przy ul. Sienkiewicza 4 (w tym sala sensoryczna), zakup nowych mebli do tych gabinetów, remont bieżący holu wejściowego; w Zespole Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących w Elblągu, przy ul. Gen. Bema 50 – remont kapitalny internatu, remont bieżący części pomieszczeń dydaktycznych, korytarza, szatni dla uczniów, wymiana oświetlenia sztucznego w dwóch salach lekcyjnych oraz w gabinecie dyrektora, częściowa wymiana stolarki okiennej, wymiana rynien na budynku szkoły, wydzielenie i urządzenie siłowni dla uczniów; w I Liceum

Ogólnokształcącym w Elblągu, przy ul. Pocztowej 2 – remont kapitalny zespołu sanitarnego dla dziewcząt, wymiana oświetlenia sztucznego na korytarzu, wymiana części ogrodzenia terenu szkoły, rozbudowa sieci monitoringu o dodatkowe punkty; w Zespole Szkół Mechanicznych w Elblągu, przy ul. Komeńskiego 39 - remont kapitalny korytarzy na parterze, I, II i III piętrze, wymiana stolarki okiennej od strony ul. Komeńskiego, remont kapitalny części pomieszczeń dydaktycznych; Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Nr 1, 2, 4 w Elblągu, przy ul. Chrobrego 4 – remont bieżący świetlic, pokoi mieszkalnych oraz zespołów sanitarnych.

Nadal jednak istnieją placówki, w których należałoby poprawić warunki higieniczne tak, aby odpowiadały obowiązującym wymogom. Potrzeby w tym zakresie znane są dyrektorom tych placówek, jednakże ich zaspokajanie jest znacznie ograniczone względami ekonomicznymi.

Do placówek, w których nadal istniejący stan wymaga przeprowadzenia stosownych prac i w których prowadzone jest postępowanie administracyjne należą: Szkoła Podstawowa Nr 21 w Elblągu, przy ul. Z. Godlewskiego 1, Szkoła Podstawowa Nr 23 w Elblągu, przy ul. Słonecznej 14, IV Liceum Ogólnokształcące w Elblągu, przy ul. Sienkiewicza 4, Zespół Szkół Mechanicznych w Elblągu, przy ul. Komeńskiego 39. Ponadto w części placówek wskazana byłaby modernizacja zespołów sanitarnych.

W roku 2023 na turnusach zimowego i letniego wypoczynku organizatorzy zapewnili uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu. Opracowano regulaminy oraz wdrożono procedury zawierające zasady bezpieczeństwa oraz podejmowano stosowne działania profilaktyczne w celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz prawidłowego przebiegu wypoczynku dzieci i młodzieży.

X. PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu w zakresie Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej opierały się o założenia Narodowego Programu Zdrowia (NPZ) ustalonego na lata 2021-2025, a także o wytyczne opracowane przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie. Działalność oświatowo-zdrowotna miała charakter wielokierunkowy (objęte nią były różne problemy zdrowia publicznego). Adresowane były do całego społeczeństwa, a przeprowadzano w placówkach nauczania i wychowania oraz placówkach ochrony zdrowia sprawującymi opiekę nad matkami, małymi dziećmi, młodzieżą szkolną oraz dorosłymi na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego. Oświatę zdrowotną szerzono w różnych formach takich jak zajęcia edukacyjne, punkty promocji zdrowia, konkursy, wywiady medialne, artykuły do lokalnych gazet, informacje w social mediach itp., skierowaną do wybranych grup społeczeństwa: dorośli, seniorzy, dzieci i młodzież szkolna oraz ich rodzice, personel szkolny.

INTERWENCJE PROGRAMOWE OGÓLNOPOLSKIE

PROGRAM EDUKACYJNY „TRZYMAJ FORMĘ”

Głównym celem programu jest zwiększenie świadomości uczniów dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie. Program jest skierowany do uczniów V-VIII klas podstawowych.

W roku szkolnym 2022/2023 XVI edycję programu „Trzymaj Formę!” zrealizowało 17 szkół podstawowych - 11 z Elbląga (1973 uczniów) i 6 z powiatu elbląskiego (286 uczniów). W programie wzięło udział w sumie 2259 uczniów i 1147 rodziców.

Szkoły realizujące program otrzymały pakiety edukacyjne zawierające poradniki dla szkolnych koordynatorów i realizatorów programu, gotowe scenariusze zajęć oraz plakaty „Zdrowie na talerzu”.

W ramach programu „Trzymaj Formę!” przeprowadzono dystrybucję elektronicznych materiałów edukacyjnych do 19 szkół podstawowych z Elbląga i powiatu elbląskiego.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili 4 zajęcia edukacyjne dla uczniów z 2 szkół podstawowych (1 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego). W zajęciach wzięło udział 96 uczniów. Informacja o zajęciach ukazała się w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu.

W roku szkolnym 2023/2024 do realizacji XVII edycji programu edukacyjnego „Trzymaj Formę!” przystąpiło 35 szkół, w tym 17 z Elbląga i 18 z terenu powiatu elbląskiego. Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przygotowali informację na stronę internetową PSSE w Elblągu oraz stronę Facebook o rozpoczęciu naboru do programu w roku szkolnym 2023/2024 oraz rozpoczęciu ogólnopolskiego konkursu wiedzy „Trzymaj Formę!”, organizowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny.

PROGRAM PROFILAKTYKI HIV I AIDS

Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy na temat dróg szerzenia się zakażeń wirusem HIV, a także zmniejszenie liczby nowych zakażeń HIV drogą kontaktów seksualnych.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przygotowali informacje na stronę Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu na temat profilaktyki i testowania w kierunku HIV oraz Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych w woj. Warmińsko-Mazurskim. Opublikowali także artykuł z okazji światowego Dnia AIDS, którego temat przewodni w roku 2023 r. brzmiał „Pozwólmy społecznościom być liderami”. Nawiązali również współpracę z lokalnymi mediami, które opublikowały na swoich stronach internetowych artykuł dotyczący testowania w kierunku HIV.

W ramach programu pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili zajęcia edukacyjne dla 188 uczniów z I i II Liceum Ogólnokształcącego w Elblągu na temat epidemiologii, profilaktyki i dróg zakażenia HIV, przebiegu AIDS oraz miejsc, gdzie można przebadać się w kierunku HIV. Informacja o zajęciach ukazała się na stronie Facebook.

Z okazji Światowego Dnia AIDS w Akademii Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych w Elblągu odbył się XXI Powiatowy Konkurs Wiedzy o HIV/AIDS. W konkursie uczestniczyło 21 uczniów z 10 szkół podstawowych (5 szkół z Elbląga i 5 szkół z powiatu elbląskiego) i 11 szkół średnich (9 szkół z Elbląga i 2 z powiatu elbląskiego). Uczniowie rozwiązywali test zawierający 40 pytań zamkniętych. Komisja konkursowa wyłoniła 7 laureatów konkursu: w kategorii klas VII-VIII I miejsce zajął uczeń z SP Nr 1 w Pasłęku, II miejsce uczeń z SP Nr 12 w Elblągu, III miejsce uczeń z SP Nr 16 w Elblągu, wyróżnienie uczeń z Międzynarodowej Szkoły Podstawowej Regent College; w kategorii klas I-II szkół średnich I miejsce zajął uczeń z Zespołu Szkół w Pasłęku, II miejsce uczeń z Liceum Regent College w Elblągu, III miejsce uczeń z Liceum Sztuk Plastycznych w Gronowie Górnym. Zwycięzcy konkursu otrzymali nagrody rzeczowe ufundowane przez Stowarzyszenie „Serce za uśmiech” przy Szpitalu Miejskim w Elblągu, NZOZ Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny KARAN „Dom Zacheusza” w Elblągu, Mytych Sp. Z o.o. Zakład Usług Budowlanych w Elblągu oraz Akademię Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych w Elblągu. Wszyscy uczestnicy dostali dyplomy za udział w konkursie. Informacja o konkursie i laureatach została opublikowana w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu oraz na stronie lokalnych mediów.

W trakcie roku 2023 zostały zorganizowane Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących HIV/AIDS oraz udzielano porad z profilaktyki zakażeń HIV. Punkty stały podczas obchodów „Dni Elbląga” (24-25.06.23 r.), „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) oraz Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.).

Przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dot. profilaktyki HIV/AIDS do 5 szkół podstawowych (1 z Elbląga i 4 z powiatu elbląskiego), 4 szkół średnich i 2 szpitali na terenie Elbląga. Przeprowadzono również dystrybucję elektroniczną materiałów edukacyjnych do 130 przychodni zdrowia i gabinetów lekarskich na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego w ramach kampanii „Jedyny test, którego prawdopodobnie nie zleciłeś”.

PROGRAM „CZyste Powietrze wokół Nas”

Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci dotyczących radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Program adresowany jest do dzieci w wieku 5-6 lat oraz ich rodziców.

W roku szkolnym 2022/2023 do programu zgłosiło się 14 przedszkoli, w tym 12 z Elbląga i 2 z powiatu elbląskiego. Programem objęto 614 przedszkolaków i 391 rodziców. Przedszkolni koordynatorzy programu otrzymali od PSSE w Elblągu elektroniczne oraz papierowe materiały programowe.

W roku szkolnym 2023/2024 do programu zgłosiło się 18 przedszkoli, w tym 15 z Elbląga i 3 z terenu powiatu elbląskiego. Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Elblągu przeprowadziła szkolenie inauguracyjne dla 7 szkolnych koordynatorów na temat założeń programu i sposobu realizacji. 8 elbląskich przedszkolnych koordynatorów programu otrzymali od PSSE w Elblągu papierowe oraz elektroniczne materiały programowe.

PROGRAM „BIEG PO ZDROWIE”

„Bieg po zdrowie” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej opracowany w Głównym Inspektoracie Sanitarnym we współpracy z ekspertami. Program skierowany jest do dzieci z IV klasy szkoły podstawowej, grupa wiekowa 9-10 lat i ich rodziców. Główne cele programu to opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci, pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów.

W VII edycji programu w roku szkolnym 2022/2023 wzięło udział 15 szkół podstawowych, w tym 10 z Elbląga i 5 z powiatu elbląskiego. Programem objęto 462 uczniów klas IV i 292 rodziców.

Pracownicy PZIOZ dokonali dystrybucji elektronicznych materiałów programowych do szkolnych koordynatorów: plakaty, zeszyty ćwiczeń, fiszki, przewodnik dla nauczycieli.

Do VIII edycji programu w roku szkolnym 2023/2024 zgłosiło się 19 szkół podstawowych w tym 12 z Elbląga i 7 z terenu powiatu elbląskiego.

Informacja o rozpoczęciu rekrutacji do programu pojawiła się w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu przeprowadziła szkolenie inauguracyjne dla 14 szkolnych koordynatorów na temat założeń programu i sposobu realizacji. Szkolni koordynatorzy programu otrzymali od PSSE w Elblągu elektroniczne oraz papierowe materiały programowe, 2 nowych, szkolnych koordynatorów z powiatu elbląskiego otrzymało zestaw plakatów do programu.

Akcja „Światowy Dzień Bez Tytoniu” - 31.05.2023 r.

Celem głównym akcji jest zwalczanie zagrożeń ze strony chorób odtytoniowych, ograniczenie liczby osób palących oraz zwrócenie uwagi na skutki zdrowotne palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych.

Z okazji Światowego Dnia Bez Tytoniu w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu zamieszczono 15 postów o profilaktyce uzależnienia od nikotyny, skutków palenia oraz działaniach prowadzonych na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego. Ponadto przeprowadzono dystrybucję elektronicznych materiałów dotyczących Światowego Dnia Bez Tytoniu do wszystkich szkół podstawowych i szkół średnich na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego.

W ramach akcji pracownicy Promocji Zdrowia przeprowadzili 13 zajęć edukacyjnych: 7 zajęć dla szkół w Elblągu, w których uczestniczyło 170 uczniów i 6 zajęć dla szkół w powiecie, w których uczestniczyło 87 uczniów, łącznie dla 257 uczniów na temat szkodliwości palenia tytoniu i korzystania z papierosów elektronicznych.

W ramach akcji pracownicy PSSE przeprowadzili konkurs plastyczny „Młodość Wolna od Papierosa” dla uczniów klas 4-6. Do konkursu zgłosiło się 50 uczniów: 26 z Elbląga i 24 z powiatu Elbląskiego.

W kategorii klas IV-VI wybrano laureatów z następujących szkół: I miejsce ze Szkoły Podstawowej w Bładowie, II miejsce ze Szkoły Podstawowej w Żurawcu, III miejsce ze Szkoły Podstawowej w Młynarach oraz przyznano wyróżnienia dla uczniów z SP Nr 8 w Elblągu, SP Nr 6 w Elblągu i SP w Milejewie.

W kategorii klas VII-VIII: I miejsce ze Szkoły Podstawowej w Godkowie oraz Szkoły Podstawowej Nr 12 w Elblągu, II miejsce ze Szkoły Podstawowej Nr 12 w Elblągu, III miejsce ze Szkoły Podstawowej w Godkowie. Przyznano także wyróżnienia dla uczniów z SP w Żurawcu, SP w Godkowie, SP w Nowakowie oraz SP Nr 12 w Elblągu. W lokalnej prasie portE.pl, info.elblag.pl ukazała się informacja z obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu, konkursu „Młodość wolna od Papierosa”.

Akcja „Światowy Dzień Rzucania Palenia” - 16.11.2023 r.

Głównym celem akcji jest zwalczanie zagrożeń ze strony chorób odtytoniowych, ograniczenie liczby osób palących oraz zwrócenie uwagi na skutki zdrowotne palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych.

Z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili zajęcia edukacyjne na temat szkodliwości dymu tytoniowego i korzystania z elektronicznych papierosów dla 146 uczniów Zespołu Szkół Sportowych- LO 4 w Elblągu oraz 65 rodziców uczniów ZSTI w Elblągu i nauczycieli SP 11. Zamieszczono także informację na stronie Facebook PSSE w Elblągu na temat Światowego Dnia Rzucania Palenia, w tym dane statystyczne i korzyści z zaprzestania palenia. Artykuł przesłano także do lokalnych mediów, informacja ukazała się w 3 gazetach internetowych: portEl, Razem z Tobą i elblag.net. Przeprowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych do 7 szkół i 1 POZ na terenie Elbląga.

W budynku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu zorganizowano punkt promocji zdrowia, w którym petenci PSSE w Elblągu mogli skorzystać z porad dotyczących rzucania palenia oraz ulotek edukacyjnych. Z punktu skorzystało 35 osób. Informacja o organizacji punktu została zamieszczona na stronie Facebook PSSE w Elblągu.

Profilaktyka uzależnienia od tytoniu i e-papierosów

Celem głównym działań jest zwalczanie zagrożeń ze strony chorób odtytoniowych, ograniczenie liczby osób palących oraz zwrócenie uwagi na skutki zdrowotne palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych wśród dorosłych i młodzieży.

W ramach profilaktyki pracownicy PZiOZ przeprowadzili 5 zajęć edukacyjnych dla młodzieży z: CKZiU – 1 zajęcia dla 14 osób, SP 1 w Pasłęku - 2 zajęcia dla 45 osób, SP Zielonka Pasłęcka - 2 zajęcia dla 31 osób.

Na stronie Facebook PSSE zamieszczono 2 posty dotyczące przeprowadzonych zajęć w SP 1 w Pasłęku i SP w Zielonce Pasłęckiej.

PROGRAM „ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ?”

Celem programu edukacyjnego „ARS, czyli jak dbać o miłość?” jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowały 4 elbląskie szkoły średnie. Programem objęto 311 uczniów.

Do programu w roku szkolnym 2023/2024 zgłosiło się 6 szkół średnich, w tym 5 z Elbląga i 1 z terenu powiatu elbląskiego.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili szkolenie dla 16 szkolnych koordynatorów oraz realizatorów programu na temat założeń programu, sposobu realizacji oraz sprawozdawczości z programu. Koordynatorzy otrzymali materiały ze szkolenia, a także materiały edukacyjne dot. profilaktyki uzależnienia od substancji psychoaktywnych m.in. na temat alkoholu, nikotyny i środków zastępczych. Informacja o szkoleniu ukazała się na stronie Facebook PSSE w Elblągu.

Na stronie Facebook PSSE w Elblągu została przygotowana informacja o rozpoczęciu naboru do programu w roku szkolnym 2023/2024.

PROGRAM „WYBIERZ ŻYCIE – PIERWSZY KROK”

Celem programu edukacyjnego „Wybierz życie – pierwszy krok” jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy, zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu oraz motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2022/2023 do programu przystąpiło 6 szkół, zrealizowało program 6 szkół średnich z Elbląga z udziałem 465 uczniów oraz 337 rodziców.

Dla 8 szkolnych koordynatorów zostały przesłane drogą elektroniczną wytyczne na temat założeń programu, sposobu realizacji oraz sprawozdawczości. Otrzymali oni również materiały programowe oraz dokumenty potrzebne do sprawozdania z programu wraz z kwestionariuszem dla koordynatorów szkolnych.

Do programu w roku szkolnym 2023/2024 zgłosiło się 11 szkół średnich, w tym 10 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego.

Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu przeprowadzili szkolenie inauguracyjne dla 17 szkolnych koordynatorów na temat założeń programu i sposobu realizacji. Szkolni koordynatorzy programu otrzymali od PSSE w Elblągu elektroniczne oraz papierowe materiały programowe. 1 nowy koordynator programu z elbląskiej szkoły średniej otrzymał segregator – pakiet z materiałami dla nauczyciela.

Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu zamieścili 2 posty na Facebook PSSE dotyczących szczepień przeciw HPV.

PROGRAM „SKĄD SIĘ BIORĄ PRODUKTY EKOLOGICZNE”

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Głównym założeniem programu jest zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Grupa, do której skierowany jest nowy program, to dzieci w wieku 5-6 lat, uczęszczające do przedszkoli.

W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 5 przedszkoli, w tym 4 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego. Programem objęto 361 przedszkolaków oraz 218 rodziców.

Pracownicy PZiOZ przeprowadzili szkolenie wraz z dystrybucją materiałów edukacyjnych dot. profilaktyki palenia tytoniu i zażywania dopalaczy dla szkolnych koordynatorów programu na temat założeń programu, sposobu realizacji oraz sprawozdawczości.

W ramach programu przeprowadzono dystrybucję materiałów programowych do 5 przedszkolnych koordynatorów programu.

W roku szkolnym 2023/2024 do programu zgłosiło się 5 przedszkoli, w tym 4 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego.

PROGRAM „ZNAM IĘ? ZNAM JE”

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka, w tym przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka zachorowania na czerniak, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw. Program został opracowany przez Fundację Gwiazda Nadziei pod honorowym patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego oraz merytorycznym patronatem Akademii Czerniaka.

W roku szkolnym 2022/2023 ruszyła pilotażowa edycja programu w woj. Warmińsko-Mazurskim. Do programu zgłosiły się 2 elbląskie szkoły średnie liczba uczniów objętych edukacją 152 osób.

W roku szkolnym 2023/2024 do programu zgłosiło się 10 szkół średnich, w tym 9 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego. Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu przeprowadzili szkolenie inauguracyjne dla 17 szkolnych koordynatorów na temat założeń programu

i sposobu realizacji. Szkolni koordynatorzy programu otrzymali elektroniczne oraz papierowe materiały programowe. Informacja o szkoleniu ukazała się na stronie Facebook PSSE w Elblągu. Ponad to pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu zamieścili 2 posty dotyczących treści programowych na stronie Facebook PSSE.

PROGRAM „PODSTĘPNE WZW”

Program edukacyjny „Podstępne WZW” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz kształtowanie prawidłowych zachowań w stosunku do osób zakażonych

W roku szkolnym 2022/2023 ruszyła pilotażowa edycja programu w woj. Warmińsko-Mazurskim. Program zrealizowały 2 elbląskie szkoły średnie z udziałem 73 uczniów.

Szkoły realizujące program otrzymały pakiety edukacyjne zawierające poradniki dla szkolnych koordynatorów i realizatorów programu oraz ulotki dla uczniów.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili instruktaż dla szkolnego koordynatora programu na temat założeń programu, sposobu realizacji oraz sprawozdawczości z programu.

Na stronie Facebook PSSE w Elblągu została opublikowana informacja o rozpoczęciu naboru do pilotażowej edycji programu.

W roku szkolnym 2023/2024 do programu zgłosiło się 14 szkół średnich, w tym 11 z Elbląga i 3 z powiatu elbląskiego.

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili szkolenie dla 17 szkolnych koordynatorów oraz realizatorów programu na temat założeń programu, sposobu realizacji oraz sprawozdawczości z programu. Koordynatorzy otrzymali materiały ze szkolenia, a także programowe materiały edukacyjne. Informacja o szkoleniu ukazała się na stronie Facebook PSSE w Elblągu.

W mediach społecznościowych PSSE w Elblągu opublikowane zostały informacje o Światowym Dniu WZW oraz naborze do kolejnej edycji programu.

INTERWENCJE NIEPROGRAMOWE

1a. Akcja „BEZPIECZNE FERIE”

Celem interwencji było podniesienie wiedzy z zakresu zapobiegania zagrożeniom związanym z wypoczynkiem zimowym. Grupę docelową stanowiły dzieci i młodzież przebywająca w placówkach wypoczynku zimowego. Akcja trwała od 16.01.2023 r. do 26.02.2023 r. i obejmowała tematykę profilaktyki chorób zakaźnych, higieny rąk, profilaktyki uzależnienia od nikotyny i substancji psychoaktywnych – nowych narkotyków, suplementacji, nawodnienia i spożywania napojów energetyzujących.

W ramach akcji przeprowadzono 44 zajęcia edukacyjne dla 9 szkół w tym 4 SP z Elbląga i 2 SP z powiatu elbląskiego, 3 szkół średnich z Elbląga. W zajęciach uczestniczyło łącznie 788 uczniów oraz 56 przedszkolaków.

W okresie trwania ferii rozdystrybuowano materiały tematyczne do 21 placówek z Elbląga i powiatu elbląskiego. Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu opublikowali 39 postów w mediach społecznościowych obejmujących wyżej wymienione zagadnienia. W ramach współpracy z lokalnymi mediami ukazały się 2 posty dot. bezpiecznych ferii i grypy w 2 gazetach internetowych PortEl.pl i InfoElbląg.pl., udzielono również wywiadu do telewizji TRUSO na temat epidemiologii i profilaktyki grypy.

1b. Akcja „ZDROWE WAKACJE”

Celem interwencji było podniesienie wiedzy z zakresu zapobiegania zagrożeniom związanym z wypoczynkiem letnim. Tematem przewodnim w roku 2023 była profilaktyka chorób odkleszczowych, ochrona przed nadmiernym promieniowaniem UV, prawidłowa higiena rąk oraz właściwe nawodnienie organizmu. Grupę docelową stanowiły przede wszystkim dzieci i młodzież przebywająca w placówkach wypoczynku letniego, jednakże akcja została skierowana również do ogółu społeczeństwa, w tym seniorów. Akcja trwała od czerwca do września 2023 r.

W ramach działań akcyjnych zamieszczono w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu posty nt. bezpieczeństwa podczas wypoczynku letniego, w tym bezpieczeństwa nad wodą, podczas burzy, podczas upałów, profilaktyki nadmiernego promieniowania UV, chorób odkleszczowych, bąblowicy, Barszczu Sosnowskiego, zatruc pokarmowych, prawidłowego nawodnienia organizmu i odżywiania podczas wakacji, bezpiecznego grzybobrania oraz zagrożeń wynikających z zabawy w fontannach. Opublikowane zostały również posty dotyczące Tygodnia Higieny Rąk, które poruszały temat znaczenia prawidłowej higieny i dezynfekcji rąk w profilaktyce chorób zakaźnych. Artykuł o prawidłowym odżywianiu podczas wakacji ukazał się w lokalnych mediach - gazetach internetowych portEl oraz info.elblag.

W ramach akcji przeprowadzono 8 zajęć edukacyjnych na temat bezpiecznego zachowania podczas wypoczynku letniego, prawidłowej higieny rąk, nawodnienia organizmu, profilaktyki chorób odkleszczowych i ochrony przed nadmiernym promieniowaniem UV dla 284 uczestników półkolonii zorganizowanych w 3 szkołach podstawowych na terenie Elbląga. Ponadto przeprowadzono 5 zajęć dla 87 uczniów z 2 elbląskich szkół podstawowych oraz 1 zespołu szkół średnich na temat prawidłowego nawodnienia organizmu. Zajęcia przeprowadzono także dla 41 seniorów z Domu Opieki „Nestor” w Elblągu, Domu Pomocy Społecznej „Niezapominajka” w Elblągu oraz ze Środowiskowego Domu Samopomocy „Senior +” w Elblągu na temat profilaktyki chorób odkleszczowych, prawidłowej higieny rąk, nawodnienia organizmu i ochrony przed nadmiernym promieniowaniem UV. Informacje na temat zajęć ukazały się na stronie Facebook PSSE w Elblągu.

Przesłano materiały edukacyjne w wersji elektronicznej do 47 szkół podstawowych (23 z Elbląga i 24 z powiatu elbląskiego) i 19 szkół średnich (16 z Elbląga i 3 z powiatu elbląskiego) dot. bezpiecznych wakacji (prawidłowe nawodnienie podczas upałów, profilaktyka chorób odkleszczowych, ochrona przed nadmiernym promieniowaniem UV,

higiena rąk). Przeprowadzono także dystrybucję materiałów edukacyjnych w formie papierowej do 5 placówek na terenie Elbląga.

2. Akcja „MOJE DZIECKO IDZIE DO SZKOŁY”

Celem akcji jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców przyszłych pierwszoklasistów w zakresie higieny pracy w szkole i w domu, w tym: właściwy dobórumeblowania (stolika/biurka, krzesła) do stanowiska pracy dziecka, racjonalne odżywianie, kontrola zawartości plecaków i dążenie do zmniejszenia ciężaru plecaków/tornistrów. Akcja trwała od stycznia do października 2023 roku.

W ramach akcji zamieszczono na stronie Facebook oraz Twitter PSSE w Elblągu artykuły wraz z grafikami edukacyjnymi nt. doboru plecaków szkolnych, wyprawki szkolne i roli II śniadania w żywieniu dzieci. Przesłano również elektroniczne materiały edukacyjne do 44 przedszkoli (37 z Elbląga i 7 z powiatu elbląskiego) oraz 45 szkół podstawowych (22 z Elbląga i 23 z powiatu elbląskiego) skierowane do rodziców dzieci rozpoczynających naukę w I klasie szkoły podstawowej na temat wszawicy, bezpiecznego korzystania z telefonów komórkowych, doboru tornistrów szkolnych oraz mebli do stanowiska pracy dziecka.

Przeprowadzono dystrybucję papierowych materiałów edukacyjnych do 5 elbląskich przedszkoli, 1 elbląskiej szkoły podstawowej oraz 1 szkoły podstawowej z powiatu elbląskiego dotyczących profilaktyki wszawicy oraz doboru tornistrów szkolnych i mebli do stanowiska pracy dziecka rozpoczynającego naukę w szkole podstawowej.

Zorganizowano 5 spotkań z rodzicami przyszłych pierwszoklasistów z 4 przedszkoli i 1 szkoły podstawowej na terenie Elbląga na temat doboru mebli do stanowiska pracy dziecka, wyboru tornistrów szkolnych, profilaktyki wad postawy, racjonalnego odżywiania dziecka oraz profilaktyki wszawicy. Edukacją objęto 138 rodziców.

W ramach akcji udzielono wywiadu do TVP 3 na temat prawidłowego doboru plecaków szkolnych oraz sposobach na zmniejszenie ciężaru tornistra.

Podczas obchodów „Święta Chleba” na Bulwarze Zygmunta Augusta w Elblągu w dniach 25-26.08.2023 r. oraz podczas organizacji przez NFZ Strefy Zdrowia w Pasłęku w dniach 23-24.09.23 r. stanął punkt promocji zdrowia PSSE w Elblągu, na którym prowadzono rozdawnictwo ulotek „Informacje dla rodziców dzieci, które rozpoczną naukę w szkole podstawowej” oraz poradnictwo dotyczące doboru plecaków szkolnych, mebli do nauki, znaczenia drugich śniadań i właściwego nawodnienia w żywieniu dzieci. Szacowana liczba odbiorców – 100 osób.

3. Akcja „ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA”

Światowy Dzień Zdrowia jest upamiętnieniem powstania Światowej Organizacji Zdrowia (7 kwietnia 1948 r.). Jego celem jest zwrócenie szczególnej uwagi na aktualną problematykę z zakresu zdrowia publicznego.

W roku 2023 hasłem przewodnim akcji było: "Health for all – Zdrowie dla wszystkich", które miało skupić globalną uwagę na pilnych działaniach niezbędnych do poprawy warunków społecznych, aby ludzie rodzili się, wzrastali, pracowali, żyli i starzeli się w dobrym zdrowiu.

W ramach akcji opracowano i umieszczono informację o Światowym Dniu Zdrowia 2023 na Facebook, Twitter oraz stronie PSSE w Elblągu. Artykuł ukazał się także w internetowej gazecie „Razem z Tobą”. Przeprowadzone zostały również zajęcia edukacyjne dla 90 dzieci z 1 elbląskiego przedszkola oraz 16 uczniów z OHP w Pasłęku na temat profilaktyki chorób zakaźnych poprzez prawidłową higienę rąk.

4. Edukacja żywieniowa

Celem edukacji żywieniowej jest kształtowanie wśród ogółu społeczeństwa prawidłowych postaw i nawyków żywieniowych, poszerzanie wiedzy w zakresie znaczenia zbilansowanej diety i aktywności fizycznej w codziennym życiu oraz edukacja konsumencka, czego konsekwencją ma być ograniczenie występowania chorób cywilizacyjnych takich jak otyłość, cukrzyca, miażdżyca.

W 2023 roku pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej przeprowadzili 42 zajęcia edukacyjne na temat zasad prawidłowego odżywiania, prawidłowego stosowania suplementów diety, szkodliwości napojów energetyzujących i odczytywania informacji zawartych na etykietach produktów spożywczych dla 962 uczniów z 1 elbląskiego przedszkola, 14 szkół podstawowych (7 z Elbląga i 6 z powiatu elbląskiego) i 10 szkół średnich (9 z Elbląga i 1 z powiatu elbląskiego).

Na stronie Facebook oraz Twitter Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu przez cały rok opublikowano 39 postów z informacjami dotyczącymi prawidłowego odżywiania, w tym między innymi o znaczeniu II śniadania w codziennej diecie, szkodliwości nadmiernego spożycia cukru, prawidłowego nawodnienia organizmu, stosowania suplementów diety oraz szkodliwości spożywania napojów energetyzujących.

Przeprowadzono elektroniczną dystrybucję materiałów edukacyjnych na temat zasad prawidłowego odżywiania do 47 szkół podstawowych na terenie Elbląga i powiatu elbląskiego. Przeprowadzono również dystrybucję papierowych materiałów edukacyjnych do 9 elbląskich przedszkoli i 6 szkół podstawowych.

Pracownicy PZiOZ wzięli udział w kampanii EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”, w ramach której zamieszczono 11 postów na stronie Facebook PSSE w Elblągu dotyczących bezpieczeństwa żywności, w tym suplementów diety, higieny i znakowania żywności. Przeprowadzono także dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących rozsądnego korzystania z suplementów diety oraz 5 kroków do bezpiecznej żywności podczas przygotowywania posiłków do 1 elbląskiej szkoły średniej i 1 szkoły podstawowej w powiecie elbląskim.

5. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym nowych narkotyków

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu, w ramach profilaktyki uzależnień od nowych narkotyków tzw. „dopalaczy”, prowadziła działania edukacyjne we współpracy z Komendą Miejską Policji w Elblągu.

W ramach współpracy przeprowadzono 5 zajęć edukacyjnych dla rodziców młodzieży i kadry pedagogicznej z: 1 elbląskiej szkoły średniej, 1 szkoły podstawowej z Elbląga, 2 SP z terenu powiatu elbląskiego oraz 23 zajęcia dla 5 szkół w tym 1 SP z Elbląga i 4 szkół średnich z Elbląga. W zajęciach wzięło udział 731 uczniów z Elbląga oraz 145 rodziców i pedagogów w tym 49 rodziców z Elbląga i 96 rodziców i pedagogów z powiatu elbląskiego.

Na stronie Facebook PSSE w Elblągu zostało opublikowanych 8 postów z przeprowadzonych zajęć oraz 2 posty informacyjne dot. zagrożeń wynikających z zażywania zakazanych substancji psychoaktywnych. Materiały edukacyjne o profilaktyce uzależnień od nowych narkotyków rozdyskrebowano do 10 szkół, w tym 4 SP z Elbląga, 2 SP z powiatu elbląskiego i 3 szkół średnich z Elbląga.

6. Profilaktyka chorób nowotworowych

Działania z profilaktyki chorób nowotworowych obejmowały publikację artykułów w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu, wśród których znalazły się informacje na temat profilaktyki czerniaka (metody ochrony przed nadmiernym promieniowaniem UV oraz na co należy zwrócić uwagę podczas obserwacji znamion), profilaktyki nowotworu płuc i profilaktyki nowotworów krwi. Przeprowadzono także dystrybucję materiałów edukacyjnych nt. profilaktyki nowotworów do 3 placówek ochrony zdrowia na terenie Elbląga.

7. Higiena osobista i higiena rąk

Pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej prowadzili działania edukacyjne mające na celu profilaktykę chorób przenoszonych przez brudne dłonie poprzez naukę prawidłowego mycia rąk. Działania skierowano do wszystkich grup wiekowych nie tylko poprzez publikację materiałów edukacyjnych w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu, ale również zajęcia dla wszystkich grup wiekowych.

W ramach działań profilaktycznych pracownicy PZiOZ kontynuowali działania edukacyjne w ramach akcji „Szkoła mycia rąk Elli i Maxa”, przeprowadzono zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem gotowej prezentacji multimedialnej przygotowanej przez organizatorów akcji tj. WSSE w Olsztynie. Po zakończeniu akcji pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu kontynuowali edukację z higieny rąk do końca roku 2023. We wszystkich zajęciach na temat prawidłowej higieny rąk wzięło udział 182 przedszkolaków z 4 przedszkoli z Elbląga (6 zajęć edukacyjnych), 732 uczniów z 12 szkół podstawowych z Elbląga (29 zajęć edukacyjnych) i 128 uczniów z 4 szkół podstawowych z powiatu elbląskiego (7 zajęć edukacyjnych). Zajęcia na temat higieny rąk przeprowadzono także dla 30 seniorów z Domu Opieki „Nestor” w Elblągu oraz Domu Pomocy Społecznej „Niezapominajka” w Elblągu. Informacje o każdym zajęciu ukazały się w mediach społecznościowych Facebook PSSE w Elblągu.

W trakcie roku 2023 zostały zorganizowane Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących higieny rąk. Punkty stanęły podczas obchodów „Dni Elbląga” (24-25.06.23 r.), „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) oraz Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.), łącznie 4 stoiska edukacyjnych w Elblągu, w których wzięło udział 650 osób oraz 2 w powiecie elbląskim, w których uczestniczyło 200 osób. Relacja z obchodów ukazała się w mediach społecznościowych Facebook PSSE w Elblągu.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Elblągu przeprowadziła powiatowy etap konkursu plastycznego „Dlaczego warto myć ręce”, organizowanego przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie. Do konkursu zgłosiło się 18 dzieci z 6 szkół podstawowych, w tym 3 z Elbląga i 3 z powiatu elbląskiego. Powołana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elblągu komisja konkursowa wybrała 6 najlepszych prac, z których 3 przekazała do Wojewódzkiej Stacji w Olsztynie. Zdjęcia wszystkich zgłoszonych do konkursu prac zamieszczono na stronie Facebook PSSE w Elblągu. Wytypowane i wysłane prace pochodziły z 2 szkół z Elbląga i 1 szkoły w Młynarach. Wyróżnienia na etapie powiatowym otrzymali uczniowie z 3 szkół z powiatu elbląskiego.

Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu w trakcie zajęć edukacyjnych dla przedszkolaków „Jedyneczki” udzielili wywiadu TV Truso w ramach Światowego Dnia Higieny Rąk. Relacja z zajęć ukazały się w mediach społecznościowych Facebook i Twitter PSSE w Elblągu.

W mediach społecznościowych PSSE w Elblągu opublikowano 6 postów dot. znaczenia mycia i dezynfekcji dłoni oraz Światowego Dnia Higieny rąk. Przeprowadzono także dystrybucję materiałów edukacyjnych papierowych do 24 placówek w tym: 1 placówki medycznej z Elbląga, 10 przedszkoli z Elbląga, 6 szkół podstawowych z Elbląga, 1 szkoły średniej z Elbląga oraz 6 szkół podstawowych z powiatu elbląskiego.

8. Profilaktyka chorób odkleszczowych

W ramach profilaktyki chorób odkleszczowych pracownicy Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej zamieścili 19 postów na stronie Facebook i Twitter PSSE w Elblągu na temat kleszczy i chorób odkleszczowych – występowania, wyglądu, środków ochrony, sposobu usuwania, objawów kleszczowego zapalenia mózgu i boreliozy. Przeprowadzono także dystrybucję materiałów edukacyjnych dot. profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu do 1 elbląskiego podmiotu leczniczego, 7 elbląskich przedszkoli, 8 szkół podstawowych, w tym 1 z Elbląga i 7 z powiatu elbląskiego oraz 1 szkoły średniej z Elbląga.

W 2 lokalnych mediach (portEl.pl, info.elblag.pl) ukazały się 2 artykuły przygotowane przez pracowników PZiOZ PSSE w Elblągu na temat profilaktyki chorób odkleszczowych.

Pracownicy przeprowadzili 2 zajęcia edukacyjne na temat kleszczy dla 59 uczniów SP z Elbląga oraz 75 seniorów z Domu Opieki Społecznej „Niezapominajka”, Domu Opieki „Nestor” i Dziennego Domu „Senior+” w Elblągu. Podczas Happeningu organizowanego przez Dom Pomocy Społecznej Niezapominajka w ramach podsumowania projektu „Bezpieczny Elbląg” pracownik sekcji PZiOZ PSSE udzielił wywiadu w trakcie panelu „Rozmowy z ekspertami” na temat profilaktyki chorób odkleszczowych. Wywiadom przysłuchiwało się 200 os. Podczas wywiadów obecne były także lokalne media. Informacja z uroczystości ukazała się na stronie FB PSSE w Elblągu.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu zorganizowali Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych oraz konsultacje tematyczne dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych. Punkty stanęły podczas obchodów „Dni Elbląga” (24-25.06.23 r.), „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) oraz Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.), łącznie 4 stoiska edukacyjne w Elblągu, w których wzięło udział 650 osób oraz 2 w powiecie elbląskim, w których uczestniczyło 200 osób. Relacja z obchodów ukazała się w mediach społecznościowych Facebook PSSE w Elblągu.

9. Profilaktyka chorób odzwierzęcych i pasożytniczych

W ramach profilaktyki wszawicy pracownicy PZiOZ przeprowadzili 6 zajęć edukacyjnych dla 152 rodziców przedszkolaków i uczniów klas I szkoły podstawowej z 2 elbląskich przedszkoli i 4 elbląskich szkół podstawowych. Podczas zajęć poruszono zagadnienia pedikulozy i pasożytów, omówiono objawy wszawicy i innych chorób pasożytniczych, drogi przenoszenia, profilaktykę oraz leczenie.

W trakcie roku 2023 zostały zorganizowane Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych dotyczących chorób odzwierzęcych i pasożytniczych. Punkty stanęły podczas obchodów „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) oraz Strefy Zdrowia w Pasłęku (23-24.09.23 r.), łącznie 4 stoiska edukacyjnych w Elblągu, w których wzięło udział 50 osób oraz 2 w powiecie elbląskim, w których uczestniczyło 20 osób. Relacja z obchodów ukazała się w mediach społecznościowych FB PSSE w Elblągu.

Przeprowadzono również dystrybucję materiałów edukacyjnych o profilaktyce pedikulozy i pasożytów do 5 elbląskich przedszkoli i 11 szkół podstawowych, w tym 5 z Elbląga i 6 z powiatu elbląskiego. Pracownicy PZiOZ PSSE w Elblągu zamieścili w mediach społecznościowych 7 postów dotyczących pedikulozy, pasożytów i bąblowicy.

10. Profilaktyka grypy i innych chorób zakaźnych oraz promocja szczepień ochronnych

W ramach profilaktyki grypy na stronie Facebook i Twitter zamieszczono informacje dotyczące sytuacji epidemiologicznej w Elblągu i powiecie elbląskim oraz profilaktyki grypy - jak chronić się przed gripą oraz dlaczego warto się zaszczepić. Informacje te ukazały się również na stronach internetowych lokalnych mediów: PortEl oraz Info Elbląg. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu udzielił wywiadu do lokalnej telewizji na temat profilaktyki i przypadków zachorowań na gripę w Elblągu i powiecie elbląskim. W ramach profilaktyki innych chorób zakaźnych w mediach społecznościowych PSSE w Elblągu ukazały się informacje na temat profilaktyki gruźlicy i legionellozy, a także ostrzeżenie dotyczące grypy kotów.

W ramach kampanii „United in Protection” promującej szczepienia ochronne opublikowano na stronie Facebook i Twitter informacje na temat Kalendarza Szczepień i dlaczego szczepienia są takie istotne, w szczególności przeciwko HCV i grypie.

W kwietniu miał miejsce Europejski Tydzień Szczepień, którego celem jest zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ryzyka związanego ze spadkiem osób zaszczepionych. W ramach akcji przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla rodziców dzieci z jednego elbląskiego przedszkola oraz młodzieży z OHP w Pasłęku na temat Kalendarza Szczepień oraz zalecanych i obowiązkowych szczepień. Opublikowano także w mediach społecznościowych artykuły na temat Europejskiego Tygodnia Szczepień, którego tematem przewodnim w roku 2023 była konieczność poprawy przyjmowania szczepionek w kontekście globalnego spadku wskaźników szczepień z powodu pandemii COVID-19.

11. Inne działania profilaktyczne

Pracownicy PSSE w Elblągu w roku 2023 zamieścili na stronie Facebook i Twitter posty na temat higieny snu, stwardnienia rozsianego, karmienia piersią, antybiotykoodporności, profilaktyki poparzeń Barszczem Sosnowskiego, profilaktyki wirusowego zapalenia wątroby, profilaktyki alkoholowego zespołu płodowego (FAS), profilaktyki zatruc grzybami oraz postępowania w razie zatrucia. W ramach profilaktyki przeciw szkodnikom stworzono, wydrukowano i przekazano do Elbląskiej Spółdzielni Mieszkaniowej „Sielanka” ulotki na temat prusaków i ochrony przed szkodnikami w mieszkaniach.

Podczas obchodów „Dni Elbląga” (24-25.06.23 r.) oraz „Święta Chleba” w Elblągu (25-26.08.23 r.) Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elblągu zorganizowali Punkty Promocji Zdrowia, na których prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych oraz konsultacje tematyczne dotyczące profilaktyki uzależnienia od substancji psychoaktywnych, zatrucia grzybami, kleszczy i chorób odkleszczowych, prawidłowej higieny rąk, profilaktyki HIV/AIDS i innych chorób przenoszonych drogą płciową, profilaktyki wad postawy, ochrony przed nadmiernym promieniowaniem UV. Łącznie stanęły 4 stoiska edukacyjne, w których wzięło udział 650 osób. Relacja z obchodów ukazała się w mediach społecznościowych FB PSSE w Elblągu.

WSPÓŁPRACA NAWIĄZANA PRZEZ PIS NA POZIOMIE POWIATOWYM W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI OŚWIATOWO-ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Pracownicy Sekcji PZiOZ aktywnie współpracują z jednostkami i organizacjami na terenie miasta Elbląg i powiatu elbląskiego wspomagając ich działania jak również korzystając z ich pomocy przy realizacji własnych przedsięwzięć. Należą do nich między innymi:

- Urząd Miasta w Elblągu
- Starostwo Powiatowe w Elblągu
- Wojewódzki Szpital Zespolony w Elblągu
- Szpital Miejski w Elblągu
- Stowarzyszenie „Serce za uśmiech” przy Szpitalu Miejskim w Elblągu
- Komenda Miejska Policji w Elblągu
- Posterunek Policji w Młynarach
- Policealna Szkoła im. Jadwigi Romanowskiej w Elblągu
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Elblągu
- Stowarzyszenie KARAN w Elblągu
- Akademia Medycznych i Społecznych Nauk Stosowanych w Elblągu
- Akademia Nauk Stosowanych w Elblągu
- Dom Opieki „Nestor”
- Dom Pomocy Społecznej „Niezapominajka”
- Dzienny Dom „Senior+”
- Szkoła Podstawowa Nr 12 w Elblągu
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 w Elblągu
- Ochotniczy Hufiec Pracy w Elblągu
- Ochotniczy Hufiec Pracy w Pasłęku
- Placówki nauczania i wychowania z Elbląga i powiatu elbląskiego
- Lokalne media

XI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

A. CZĘŚĆ STATYSTYCZNA

W ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowane były następujące działania:

I. UZGADNIANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- Wydano 2 opinie sanitarne uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

II. UZGADNIANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO W OPARCIU O USTAWĘ O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

- Wydano 9 opinii sanitarnych w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym: 9 opinii o braku konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

III. UZGADNIANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ POD WZGLĘDEM WYMAGAŃ HIGIENICZNYCH I ZDROWOTNYCH

- Wydano 11 opinii sanitarnych uzgadniających dokumentację projektową (projekty budowlane, projekty technologiczne).

IV. UCZESTNICTWO W DOPUSZCZENIU DO UŻYTKOWANIA OBIEKTU BUDOWLANEGO

- Wydano 54 opinie sanitarne w trybie art. 56 Prawa budowlanego w sprawie zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym.

B. CZĘŚĆ OPISOWA

I. UZGADNIANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Wydano 2 opinie sanitarne uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla:

- a) Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy rozwojowej Modrzewiny Północ w Elblągu.
- b) Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Nowa Lotnicza w Elblągu.

II. UZGADNIANIE PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO W OPARCIU O USTAWĘ O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dla 9 przedsięwzięć wydano opinie stwierdzające brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w tym m.in.:

- a) „Montaż urządzeń wodnych służących do poboru wody podziemnej w otworze studziennym nr 48b projektowanym na terenie działki nr 2/2, ul. Jagodowa, obręb ewidencyjny 28 Elbląg”.
- b) „Budowa hali produkcyjnej z uruchomieniem stanowiska do obróbki chemicznej powierzchni zbiorników procesowych ze stali nierdzewnej na terenie zakładu PROXMUS Sp. z o. o. Sp. K. przy ul. Eugeniusza Kwiatkowskiego 5, Elbląg”.
- c) „Przebudowa wraz z rozbudową obiektu mostowego nad rzeką Fiszewką w ciągu ul. Warszawskiej w Elblągu”.
- d) „Budowa stacji paliw płynnych i gazu LPG z wiatą dystrybutorową oraz samochodową myjnią automatyczną wraz z infrastrukturą techniczną drogami wewnętrznymi, parkingami, instalacjami, zbiornikami, pylonem reklamowym i przyłączami, Elbląg ul. Paślęcka (dz. ew. nr 174/7, 174/9, 174/10) Elbląg”.
- e) „Rozbudowa istniejącego punktu zbierania odpadów złomu o nowe urządzenia typu paczkarka, prasonożyca, palniki gazowo-tlenowe w Elblągu przy ul. Dębowej 1D”.
- f) „Budowa parkingów dla potrzeb obsługi budynku mieszkań-usługowego w Elblągu realizowanego przy ul. 3 Maja, na działkach nr 281/8, 281/31, 281/22, 280/17 oraz 280/19, obręb 15 w Elblągu”.
- g) „Budowa zjazdu z drogi nr 1074 przez działki nr 1075 i nr 142/3 na działkę nr 142/4 wraz z budową obiektu inżynierskiego nad rzeką Kumielą (zlokalizowanego w obr. ewid. 0022 Miasta Elbląg”.
- h) „Budowa trzech budynków mieszkalnych wielorodzinnych z garażami podziemnymi i parkingami oraz infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Fromborskiej w Elblągu” na działkach nr 455 oraz 456/2, obręb 5 w Elblągu”.

III. UZGADNIANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ

Wydano 11 opinii sanitarnych uzgadniających dokumentację projektową (projekty budowlane, projekty technologiczne) w tym m.in. dla dokumentacji pn.:

- a) „Projekt przebudowy i rozbudowy linii puszkowania w Browarze w Elblągu”.

- b) „Zmiana sposobu użytkowania części biurowej budynku przy ul. Moniuszki 7 w Elblągu”.
- c) „Zmiana sposobu użytkowania oraz przebudowa części budynku mieszkalnego jednorodzinnego w związku z adaptacją lokalu dla potrzeb pracowni tortów artystycznych oraz obsługującego ją sklepu, dz. nr 260 ul. Piechoty 5, 82-300 Elbląg”.
- d) „Przywrócenie dawnego sposobu użytkowania lokalu z użytkowego na lokal mieszkalny ul. Królewiecka 91 Elbląg”.
- e) „Adaptacja pomieszczeń dla podmiotu leczniczego Holis Clinic Centrum Fizjoterapii i Osteopatii, ul. Gen. J. Bema 5a/3, 82-300 Elbląg”.
- f) „Projekt technologiczny lokalu gastronomicznego zlokalizowanego przy ul.12 Lutego 23E w Elblągu”.
- g) „Projekt technologiczny restauracji sushi w istniejącym budynku w Elblągu przy ul. 1 Maja 58 H”.
- h) „Projekt technologiczny restauracji Tutti Santi w Elblągu przy ul. Bednarskiej 1A”.
- i) „Projekt technologiczny adaptacji istniejącego lokalu usługowego na potrzeby zespołu pomieszczeń na potrzeby gabinetu ginekologicznego zlokalizowanego na parterze istniejącej zabudowy mieszkalnej jednorodzinnej ul. Przy Bramie Targowej 1 w Elblągu”.
- j) „Zmiana aranżacji lokalu użytkowego przy ul. Brzeskiej 33 w Elblągu z przeznaczeniem na zakład leczniczy REHA EL – Centrum Rehabilitacji”.
- k) „Zmiana sposobu użytkowania lokalu usługowego U1 na pomieszczenia magazynowe, zlokalizowanego przy ul. Wigilijnej 15-18 w Elblągu”.

IV. UCZESTNICTWO W DOPUSZCZENIU DO UŻYTKOWANIA OBIEKTU BUDOWLANEGO

Inwestycje uruchamiane w 2023 r. mające wpływ na stan sanitarno-higieniczny Miasta Elbląg:

- a) Oczyszczalnie ścieków
  - „Przebudowa i rozbudowa Oczyszczalni Ścieków w Elblągu”.
- b) Podmioty wykonujące działalność leczniczą m.in.
  - „Modernizacja Oddziału Pediatrycznego w Szpitalu Miejskim św. Jana Pawła II w Elblągu – odcinek dzieci młodszych, pediatryczna izba przyjęć z lokalizacją na działce nr 54/2 obręb 17”.
  - „Rozbudowa bloku operacyjnego do budynku szpitala przy ul. Komeńskiego 35”.
  - „Modernizacja Oddziałów Szpitalnych Szpitala Miejskiego Św. Jana Pawła II w Elblągu w budynku szpitalnym przy ul. Żeromskiego - Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej z lokalizacją na działce nr 29 obręb 17 w Elblągu”.
  - „Modernizacja Oddziałów Szpitalnych Szpitala Miejskiego św. Jana Pawła II w Elblągu w budynku szpitalnym przy ul. Żeromskiego - Oddział Psychiatryczny z Pododdziałem Detoksykacji”.
  - „Budowa lokalu usługowego przeznaczonego dla podmiotu leczniczego Holis Clinic Centrum Fizjoterapii i Osteopatii, ul. Gen. J. Bema 5a/3”.
- c) Obiekty nauki i wychowania
  - „Przebudowa i adaptacja budynku na potrzeby przedszkola i żłobka przy ul. Nowogródzkiej 5 w Elblągu”.
- d) Zakłady pracy zatrudniające powyżej 10 osób
  - „Budowa hali magazynowa z zapleczem socjalnym w Elblągu przy ul. Mazurskiej, działki nr 141/4, i 142/4”.
  - „Budowa hali produkcyjnej z zapleczem socjalnym zlokalizowanej w Elblągu, ul. Rosnowskiego 3, działka nr 50; 49/3, obręb 2 Elbląg”.

- „Budowa hali produkcyjno-magazynowej do wyrobów artykułów higienicznych 82-300 Elbląg, ul. Stanisława Sulimy”.
  - „Budowa budynku usługowego, zlokalizowanego przy ul. Żuławskiej 3 w Elblągu”.
- e) Obiekty handlowe i usługowe
- „Przebudowa i rozbudowa Teatru im. Aleksandra Seweruka, ul. Teatralna 11, Elbląg”.
  - „Budowa lokalu usługowego przewidzianego na „Pracownię piernika, marcepana i chleba ul. Rybacka Elbląg”.
  - „Budowa obiektu pn. Park Handlowy w Elblągu przy ul. Królewieckiej 215-215A (18 lokali usługowych)”.
  - „Przebudowa budynku mieszkalnego jednorodzinnego na pracownię tortów artystycznych oraz obsługującego ją sklepu zlokalizowanego w Elblągu przy ul. Piechoty 5”.
  - „Budowa budynku handlowo-usługowego wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną przeznaczonego na sklep „DINO” zlokalizowanego w Elblągu, ul. Lotnicza 6A”.
  - „Budowa lokalu usługowego nr U7 przewidzianego na sklep „Wódki i Wina” w Elblągu przy ul. Studziennej 18A”.
  - „Rozbudowa i przebudowa budynku usługowego „Biedronka” przy ul. Rawskiej 30 w Elblągu”.
- f) Inne
- „Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania budynku gospodarczego na budynek magazynowo - produkcyjny z przeznaczeniem na produkcję wyrobów medycznych i pomocniczych, zlokalizowanego w Elblągu przy ul. Nizinnej 4”.
  - „Modernizacja apteki ogólnodostępnej usytuowanej w Elblągu, ul. Broniewskiego 51/3”.
  - „Budowa obiektu budowlanego tj. budynku handlowo-usługowego Stacji Kontroli Pojazdów do 3,5 t, zlokalizowanej w Elblągu przy ul. Płk. Dąbka 157”.
  - „Budowa budynku magazynowego wraz z niezbędnymi urządzeniami z lokalizacją na ul. Słonecznikowej 15-17”.
  - „Budowa obiektu budowlanego tj. hali magazynowej oraz rozbudowy budynku produkcyjnego o lakiernię wraz z elementami zagospodarowania terenu na działkach nr 91/1, 91/2, 98, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 103/2, 103/3, obr. 25, ul. Słonecznikowa 10, 82-300 Elbląg – I etap realizacji inwestycji”.